Treball de Fi de Grau

Títol

Reportatge literari: Un crim a Wad Ras

Autoria

Àngela Sardà Mejías

Professorat tutor

David Vidal Castell i Marta Rizo García

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	X
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	X
Recerca	

Data

1 de juny de 2022	X
29 de juliol de 2022	

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Un crim a Wad Ras			
Castellà:	Un crimen en Wad Ras			
Anglès:	A crime in Wad Ras			
Autoria:		Àngela Sardà i Mejías		
Professorat tutor:		David Vidal Castell i Marta Rizo García		
Curs:	2021/22	**Grau**	**Comunicació Audiovisual**	
			Periodisme	X
			Publicitat i Relacions Públiques	

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Presó, assassinat, suïcidi, règim penitenciari, funcionari, abús de poder i justícia
Castellà:	Cárcel, asesinato, suicidio, régimen penitenciario, funcionario, abuso de poder y justicia
Anglès:	Prison, murder, suicide, prison regime, official, abuse of power and justice

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	Aquest treball és un reportatge literari que narra la historia de la Claudia, una jove de vint-i-un anys que l'onze de març del 2018 va morir a Wad Ras, el centre penitenciari de dones de Barcelona. Com que no hi havia indicis de criminalitat en l'escena de la seva mort, la investigació va concloure que es tractava d'un suïcidi. No obstant, la seva mare fa temps que lluita per demostrar que la Claudia va ser assassinada a mans d'un funcionari que la

	maltractava des de feia temps.
Castellà:	Este trabajo es un reportaje literario que narra la historia de Claudia, una joven de veintiún años que el once de marzo de 2018 murió en Wad Ras, el centro penitenciario de mujeres de Barcelona. Como no existían indicios de criminalidad en la escena de su muerte, la investigación concluyó que se trataba de un suicidio. Sin embargo, su madre lleva tiempo luchando para demostrar que Claudia fue asesinada a manos de un funcionario que la maltrataba desde hacía tiempo.
Anglès:	This work is a literary report that narrates the story of Claudia, a twenty-one-year-old girl who died the March 11, 2018 in Wad Ras, the Barcelona women's penitentiary center. As there was no evidence of criminality at the scene of her death, the investigation concluded that it was a suicide. However, her mother has been fighting to prove that Claudia was murdered at the hands of an official who had been mistreating her for a long time.

“*La feina dels periodistes no consisteix a trepitjar paneroles, sinó a fer llum perquè la gent vegi com les paneroles corren a ocultar-se*”

Ryszard kapuscinski

ÍNDEX

Document de suport del projecte 6
Introducció 6
Marc teòric referencial i conceptual..... 9
Disseny metodològic 14
Reportatge 20
Sinopsi 20
Capítol I 21
Capítol II 25
Capítol III 32
Capítol IV 40
Capítol V 49
Capítol VI 53

DOCUMENT DE SUPORT DEL PROJETCTE

1. Introducció

El treball de fi de grau següent es classifica sota la categoria de projecte. Es tracta d'una peça informativa emmarcada dins el gènere de periodisme literari i que, concretament, agafa la forma d'un reportatge narratiu en profunditat.

El tema que planteja el reportatge és l'existència d'un règim penitenciari caracteritzat pels abusos de poder. Aquest és un sistema generalitzat a escala mundial i, per tant, també és propi de les presons catalanes. Els abusos es tradueixen en maltractaments físics i verbals, tortures, violència psicològica i, en alguns casos, fins i tot violacions. En el cas de les presons per a dones, aquesta violència normalitzada exercida pels funcionaris s'executa enmig d'un context patriarcal en el qual la creença de superioritat d'alguns homes cap a les dones sumada a la jerarquia treballadors - recluses acaba causant una situació de desigualtat encara més pronunciada.

En particular, el reportatge narra la història de la Claudia, una jove de vint-i-un anys, que va morir a Wad Ras, el centre penitenciari de dones barceloní, l'any 2018. Tot i que la investigació va determinar que es tractava d'un suïcidi, l'Ana, la mare de la Claudia, fa anys que lluita per demostrar que la seva filla va morir assassinada en mans d'un dels funcionaris de la presó, el qual feia mesos que la maltractava. Deixant de banda la incògnita sobre el vertader motiu de la seva mort, la trajectòria de la Claudia a la presó posa de manifest que la teoria sobre la violència pròpia dels centres penitenciaris no només és una realitat, sinó que també és un problema social fonamental que cal resoldre per tal de garantir la continuïtat d'una societat igualitària on els drets humans són respectats.

L'objectiu, doncs, no és demostrar si l'Ana té raó o no, atès que no disposo dels instruments necessaris per poder determinar partint d'una investigació rigorosa la causa real de la mort de la Claudia, sinó que el propòsit principal del reportatge és donar visibilitat a una realitat social a través d'una història real, construïda a partir de la veu d'una mare que lluita per fer justícia.

Amb relació a l'estructura del reportatge, aquesta alterna dues perspectives: per una banda, es narra de manera lineal i cronològica la història de la Claudia, des del seu naixement i fins al moment de la seva mort i, d'altra banda, es descriuen les diferents escenes viscudes entre l'Ana i jo que, lògicament, formen part del present. Aquestes consten de diferents recursos literaris propis del gènere narratiu com, per exemple, els diàlegs o les descripcions, ja que ajuden a reconstruir els personatges, a diferència del fil conductor, el relat dels fets, que té una finalitat més aviat informativa. Sovint, hi ha una veu omniscient que s'allunya de la trama per contextualitzar a través de pinzellades en forma de dades. Les dues perspectives es poden diferenciar perquè la primera està redactada en un estil de lletra normal, mentre que la segona, que exposa els fets de manera cronològica, està escrita en cursiva. D'aquesta manera, la successió d'escenes es veu interrompuda constantment per sumaris narratius. El reportatge es divideix en sis capítols: L'Ana i en Guillermo, El passat de la Claudia, L'ingrés a Wad Ras, La vida a la presó, L'amistat amb la Rosa Peral i, per últim, La mort de la Claudia.

Pel que fa al context de la presó, la Claudia patia el trastorn límit de la personalitat, el qual sumat a un passat ple d'abusos sexuals i d'assetjament, van acabar causant que, enmig d'una situació de crisi, apunyalés un noi. Aquest, però, hores abans li havia robat el mòbil i, en assabentar-se de la voluntat que tenia la Claudia de denunciar-lo, va interpel·lar-la pel carrer, just abans que ella reaccionés de la manera en què ho va fer. Tot i que la ferida era superficial, la sentència va concloure que es tractava d'un assassinat en grau de temptativa i, per tant, va haver d'ingressar immediatament a Wad Ras.

Aquest trastorn va jugar un paper molt important a la presó, ja que en algunes

ocasions es va ignorar que el protocol establís certes normes que s'havien de respectar en el cas de les persones amb patologies psiquiàtriques. A més, també hi ha altres proves que l'Ana ha presentat a l'hora de denunciar que la seva filla va patir violència al llarg de la seva estada com, per exemple, les sancions que va rebre a conseqüència de la relació que mantenia amb la Rosa Peral, qui va convertir-se durant uns mesos en la seva gran amiga dins del centre.

En conclusió, el reportatge en profunditat que es presentarà a continuació s'ha construït en base la veu de l'Ana i pretén exposar una problemàtica actual a través de la història que la Claudia, la seva filla, va viure al centre penitenciari Wad Ras. La redacció d'aquest text s'ha dut a terme després d'haver realitzat una investigació i documentació prèvia, així com un treball d'escolta activa i de reflexió.

2. Marc teòric referencial i conceptual

El nou periodisme és un moviment desenvolupat entre els anys seixanta i setanta a Estats Units que neix enmig d'un context de transformació de la cultura occidental. Es tracta d'un corrent que consisteix a explicar els fets des d'una perspectiva diferent i innovadora, allunyada del periodisme tradicional i caracteritzada per l'aplicació de recursos narratius propis de la literatura de la ficció. La finalitat d'aquest gènere és fugir dels mètodes més convencionals a l'hora d'explicar relats, introduint tècniques expressives que s'apropen a la novel·la com, per exemple, descripcions, diàlegs, metàfores, figures retòriques, salts enrere o simbolismes que permeten aprofundir en la història des d'una òptica més creativa i original. El relat, no obstant això, es construeix seguint els criteris professionals propis de l'ofici del periodista i, per tant, tots els elements, personatges o escenes que apareixen al llarg de la història són reals i s'exposen a partir d'un treball previ d'investigació, documentació i contrast de la informació. L'objectiu d'aquest gènere és, doncs, explicar històries verídiques de manera atractiva, trencant amb l'estructura rígida habitual en les notícies purament informatives pròpies dels mitjans de comunicació.

Un dels grans pioners d'aquest nou gènere és Tom Wolfe (1931-2018), qui fou un periodista i escriptor estatunidenc. De fet, el terme va ser codificat per aquest autor, ja que el va utilitzar per primer cop en el llibre *El Nou Periodisme*, publicat l'any 1973 i construït partint d'una col·lecció d'articles periodístics emmarcats dins el gènere de periodisme literari. Tanmateix, aquests articles s'acostumaven a publicar en revistes com The New Yorker, Rolling Stone, Esquire Magazine o New York Magazine, enlloc de a diaris. El llibre esmentat anteriorment ha format part del marc teòric d'aquest treball de fi de grau.

El mateix autor va definir les quatre característiques primordials d'aquest gènere, les quals s'havien extret de la literatura fictícia. En primer lloc, va destacar la importància i preferència de la posada en escena per davant de la narració històrica. En segon lloc, va posar l'accent en mantenir les converses entre els personatges a través de

diàlegs i fugint de les declaracions o cites. En darrer terme, va remarcar l'atractivitat que comporta la utilització de la veu en primera persona, com també l'existència de múltiples detalls en els textos que ajudin a construir els personatges.

Una altra referent imprescindible de mencionar a l'hora de descriure el nou periodisme és clarament Nellie Bly (1864-1922). El seu llibre *Deu dies en un manicomi (1887)*, també llegit i examinat per a la realització del reportatge *Un crim a Wad Ras*, posa de manifest una nova tècnica pròpia d'aquest nou gènere: el periodisme gonzo. L'escriptora es va infiltrar en un dels llocs més inaccessibles d'aquella època per tal d'exposar i denunciar les situacions de precarietat i desigualtat que vivien les dones que estaven ingressades en el centre de salut mental. Per fer-ho, va haver de simular que era una persona amb patologies psiquiàtriques. El resultat va ser que el reportatge no només es va publicar a New York World, sinó que el poder va veure's obligat a reformar el sistema. La mesura més destacable va ser la inversió d'un miler de dòlars més cada any a la institució per tal de millorar les condicions d'aquelles dones. Cal destacar que, tot i que existeixi la falsa creença que l'inventor d'aquest periodisme d'infiltració fos Hunter S. Thompson, la vertadera pionera va ser Bly.

El tercer exemple significatiu que m'agradaria anomenar i que també ha format part del marc teòric d'aquest treball de fi de grau és la novel·la *Crònica d'una mort anunciada,* publicada l'any 1981 pel conegut escriptor Gabriel García Márquez (1927-2014). El famós llibre, que tot i començar amb un gran "spoiler", enganxa qualsevol lector, va ser digne mereixedor d'un Premi Nobel. En l'actualitat, la seva obra s'utilitza com a exemple a les facultats de comunicació per estudiar el fenomen del periodisme narratiu. La proposta de la novel·la és innovadora perquè, essent un "thriller", no pretén convertir-se en un misteri. De fet, l'efecte que genera és precisament contrari, atès que des d'un inici el narrador exposa el desenllaç. Per tant, tenint en compte que s'anuncia el destí del protagonista, el sentit de seguir amb la lectura s'explica per l'exactitud en cadascuna de les dades que l'autor proporciona, les quals conviden a esbrinar i a entendre el perquè. És, per tant, el seu caràcter verídic sumat a les descripcions detallades dels personatges, espais o

escenes el que causa que l'obra hagi estat un èxit.

Altres autors més actuals que he tingut en consideració a l'hora d'elaborar una anàlisi sobre el gènere del nou periodisme o sobre altres estils innovadors que s'allunyen del periodisme convencional han estat Leila Guerriero, Martín Caparrós o Placid Garcia - Planas. Leila Guerriero, per exemple, considera que hi ha quatre fases fonamentals a l'hora de construir una peça que barregi periodisme amb literatura. Aquestes són la preparació, la qual inclou totes les tasques que tinguin a veure amb la investigació i documentació prèvia; el reporterisme, que consisteix a realitzar entrevistes i observacions en profunditat; la tria del material, atès que el periodista disposarà de moltíssima informació, però no tota li servirà per explicar el que desitja i, per últim, l'escriptura, la fase en la qual entren en joc tots els elements propis del periodisme literari i de la filosofia del llenguatge com, per exemple, les descripcions o els diàlegs.

Un altre concepte que és primordial a l'hora d'entendre la relació entre periodisme i literatura i que, a més, ha jugat un paper molt important en aquest reportatge, és el de literatura testimonial. Aquesta va aparèixer a mitjans de la dècada dels seixanta com a resultat d'una hibridació entre el periodisme i la investigació social. En aquest cas, els dietaris de la Claudia han estat un dels elements indispensables de la documentació per a poder observar de la manera més directa possible els pensaments i estats d'ànim de la protagonista del relat.

L'antropologia també va lligada al periodisme, en tant que el segon terme és l'ofici que consisteix a explicar el món, el qual és molt complex i, per a que s'entengui, cal una interpretació prèvia. D'aquesta manera, el periodista, abans de redactar les peces informatives, haurà de realitzar una tasca documentació, investigació o observació, en la qual, sovint, per comprendre les accions d'un personatge, haurà d'estudiar abans el seu entorn. Enric Marín, periodista català i doctor en Ciències de la Informació per la Universitat Autònoma de Barcelona, va afirmar durant una classe d'història als alumnes de periodisme de la facultat de ciències de la comunicació de Bellaterra que hi ha una clara relació entre el periodista i l'historiador, atès que tot i

que el periodista parla del present per entendre el present i l'historiador parla del passat per entendre el present, en els dos casos hi ha una feina d'interpretació, així com una funció social.

Amb relació als motius que m'han portat a determinar que el periodisme literari és el gènere que més s'ajusta a la història que vull explicar, aquesta relació ve donada també per un dels objectius del nou periodisme en els seus inicis. El periodisme té la missió de denunciar el poder, paradoxalment aquell mateix poder que, en moltes ocasions, el subvenciona. Per contra, Tom Wolfe i altres autors es van adonar que la premsa no estava executant aquesta funció, motiu pel qual van considerar que era necessari generar una agenda alternativa. De fet, en el periodisme d'aquells anys tots aquells fenòmens socials que no apareixien als mitjans estaven començant a aparèixer en les petites revistes, les quals feien un periodisme interessant: agafaven els elements de la narració per explicar històries. Estaven interessats en el fenomen de la transformació social. Per aquesta raó, explicaven tot allò que no s'explicava com, per exemple, la revolució sexual o temes de drogues i, quan pretenien escriure sobre algú en concret, passaven temps amb aquella persona. Era, doncs, una forma diferent de treballar amb les fonts anomenada "reporterisme de saturació", el qual consistia a experimentar.

En el cas del relat que es narra en el meu reportatge, segons la meva opinió, aquest es podia construir únicament a través del gènere literari, en tant que els recursos com les descripcions, escenes o diàlegs eren necessaris i imprescindibles per tal d'explicar una història de vida que està plena d'escenes quotidianes i íntimes. Si hagués optat per escriure una peça purament informativa amb una estructura tradicional, no hauria pogut descriure els múltiples petits detalls que, des d'un punt de vista global, contribueixen a construir els personatges de la manera més ajustada possible a la realitat .

En resum, he optat per narrar els fets seguint els recursos propis del periodisme literari, tenint en compte que la història necessitava ser explicada a través de descripcions d'escenes, diàlegs, salts enrere, metàfores o altres tècniques que

trenquessin amb l'estructura habitual dels textos purament informatius per tal de poder no només ajustar-me al màxim a la realitat, captant les particularitats de cada personatge, sinó també de convidar el lector a comprendre cadascuna de les raons que motivaven les actituds i accions d'aquests. A més, hi ha una clara voluntat de denúncia en la meva peça que va lligada a la visió crítica que, en la majoria de casos, acostuma a acompanyar els reportatges literaris.

Deixant de banda la història del periodisme literari i centrant-nos en el sistema penitenciari, cal definir també quin és el context actual amb relació a les investigacions o peces periodístiques, en aquest cas audiovisuals, que s'han realitzat envers les presons prèvies a aquest reportatge i que han format part d'aquest marc teòric. En primer lloc, podem destacar la sèrie documental "A la presó", de TV3. Aquesta, que està construïda a partir de set capítols, pretén acostar diverses històries de vida tant de reclusos i recluses dels onze centres penitenciaris catalans, com dels funcionaris que treballen en aquests. En segon lloc, el documental, també de TV3, "L'aïllament: la presó dins la presó" és un 30 minuts que intenta explicar quines són les conseqüències psicològiques de l'aïllament penitenciari, a partir de la història de la Raquel, una dona de trenta-sis anys que es va treure la vida l'any 2015 després de sis mesos confinada al departament especial de règim tancat del centre de Brians. Per últim, hi ha un tercer reportatge que manté moltes semblances amb el reportatge literari que presento en aquest treball: "Tres días en la cárcel", del programa Lo de Évole. En aquest, el periodista passa tres dies en el centre penitenciari de dones de Barcelona, Wad Ras, per explicar les històries d'algunes de les preses. Com a conclusió, els tres reportatges tracten un dels temes més oblidats, la vida a la presó, però no deixa de ser, segons el meu punt de vista, que al fer-ho des de cadenes públiques de televisió, hi ha una sèrie d'interessos que no poden veure's perjudicats. Per tant, tenint en compte que és el poder polític qui gestiona aquestes corporacions, l'intent o la voluntat de denúncia social que se'n pugui fer mai no serà suficient. En el cas del meu reportatge, l'Ana denuncia que la Generalitat de Catalunya ha contribuït a ocultat l'assassinat de la seva filla i, partint d'aquesta teoria, és evident que la Generalitat com a institució mai donarà visibilitat a través dels seus propis mitjans d'una realitat que pretén amagar.

3. Disseny metodològic

La metodologia que he seguit a l'hora de dur a terme aquest treball ha estat inspirada en els criteris professionals de l'ofici del periodisme. És a dir, hi ha hagut una feina de documentació, investigació i observació prèvia a la realització de la peça narrativa.

En primer lloc, una vegada vaig tenir confirmada la col·laboració de l'Ana, la mare de la Claudia, atès que la seva veu era imprescindible per a poder construir el meu text, vaig iniciar una recerca exhaustiva a Internet envers les notícies existents que tenien relació, fos directa o indirecta, amb la mort de la Claudia. D'aquesta manera, vaig analitzar el tractament a l'hora d'exposar els fets per part d'aquells mitjans de comunicació que havien dedicat alguna de les seves publicacions a exposar el cas de la Claudia, així com quines eren les dades o la informació que havien considerat més destacable. El resultat d'aquest estudi va ser que, per una part, els pocs mitjans que havien publicat alguna peça informativa envers la Claudia eren tots digitals i, per altra part, cap d'ells havia tractat el tema en profunditat. De fet, en totes les notícies es mencionava la Rosa Peral, convertint-la en el "ganxo mediàtic" i, per tant, rebutjant la idea que l'estranya mort de la Claudia fos el vertader fet rellevant.

En segon lloc, vaig tenir un primer contacte amb l'Ana, pocs dies després d'haver parlat amb ella a través de les xarxes socials. Durant aquesta trobada ella em va explicar les motivacions que l'havien conduït a denunciar que la seva filla havia estat assassinada. Jo vaig realitzar-li algunes preguntes i, finalment, les dues vam acordar que continuaríem amb la realització del reportatge. D'aquesta manera, ella es convertiria en la meva font principal, ja que és un reportatge basat en la seva mirada, i jo m'encarregaria de redactar-lo. Va ser a partir d'aquest moment quan es va iniciar la segona fase, la qual pot rebre el nom de "període d'intercanvi d'informació", en la qual ella m'aniria fent arribar totes les proves i la documentació que estava al seu abast i que era imprescindible per reconstruir tant els fets com els personatges principals de la peça.

Així doncs, els diferents elements que he consultat i interpretat per tal de poder redactar el reportatge han estat els següents:

- El sumari oficial del cas de la Claudia. Aquest és un document redactat per la Generalitat de Catalunya on s'exposen els fets, la resolució de l'informe, les actes de presa de declaració per part del funcionari, l'autòpsia, l'informe de seguiment psiquiàtric dins la presó, les citacions dels funcionaris, etc. És la versió oficial dels fets i, per tant, és imprescindible de conèixer, atès que és el punt de partida del reportatge.

- L'informe pericial redactat pel Dr. Alexis Benatti Marilungo, metge de l'empresa argentina TAS (Toxicología, Asesoramientos y Servicios). Un informe pericial és un dictamen que realitza un professional especialitzat en psicologia forense i que es requereix amb l'objectiu de determinar la millor resolució. En aquest cas, l'informe no el va demanar un jutge, sinó que ho va fer l'Ana. En aquest document, el doctor conclou que, basant-se en la bibliografia científica del cas, així com també en la seva experiència particular, que els valors destacats en la investigació de la Generalitat amb referència a la dosi de medicació que el cos sense vida de la Claudia presentava no correspon a la dosi terapèutica prescrita pel psiquiatre. Per la qual cosa, hores abans hauria d'haver presentat diversos signes i símptomes d'intoxicació, els quals no van ser advertits per cap funcionari. A més, assegura que, amb aquests símptomes no era factible que la Claudia hagués pogut dur a terme l'acte de prendre's la vida, de la manera en què s'afirma que ho va fer.

- L'informe mèdic-pericial realitzat per el Dr. Daniel Sanroque i la Dra. Melina Chiacchiarini. Aquest també va ser encarregat per l'Ana i determina el mateix que l'anterior: que la Claudia no hauria pogut suïcidar-se tenint en compte el seu estat de sobredosi. A més, en aquest també es posa de manifest el fet que l'autòpsia feta no complia els requisits necessaris per a considerar-se

vàlida, atès que la va dur a terme un sol especialista, i sense cap mena de protocol, tractant-se d'una mort violenta en custodia.

- L'estudi de viabilitat dut a terme pel criminòleg Aitor M. Curiel López de Arcaute. Aquest darrer informe requerit també per l'Ana determina a mode de conclusió que existeix una incoherència metabòlica entre els nivells de dos tipus de medicament, als quals la pacient no tenia accés i tampoc formaven part de la seva prescripció; que en l'informe forense falta informació amb relació al vertader motiu de la mort, atès que no s'especifica si es deu a la intoxicació causada per la dosi o si, per contra, és conseqüència directa de l'asfíxia que la bossa de plàstic li provocada i, per últim, denuncia que si la pacient tenia certs riscos d'autolesió per la seva patologia, era necessari preveure el suïcidi i prendre les mesures per evitar-lo.

- L'informe sanitari de la Claudia enviat per la directora del Programa de Salut Penitenciària de la Generalitat de Catalunya al Servei de Suport Jurídic del Departament de Justícia. En aquest document es responen algunes preguntes com els antecedents de salut i les patologies de la Claudia, així com la seva evolució a la presó i la relació de visites mèdiques en el període que va estar a disposició de l'administració penitenciària. També es dona resposta a altres preguntes com: quins eren els principals actius que es van trobar en l'autòpsia o les mesures terapèutiques adoptades amb la interna en el cas d'haver protagonitzat episodis d'autolesió.

- El Protocol de Prevenció de Conductes Autolítiques del Centre Penitenciari Dones de Barcelona, aprovat pel Consell de Direcció l'any 2015. En aquest informe de la Generalitat de Catalunya s'especifiquen les mesures que l'Administració Penitenciària ha de prendre com a resultat del seu deure de "vetllar per la vida, integritat i salut dels interns i internes". Com a conclusió, es pot destacar el fet que les recluses amb conductes d'autolesió o trastorns psiquiàtrics han de dormir acompanyades si així ho determina la seva prescripció mèdica.

- Informes de la psicòloga que tractava la Claudia, la Marie France. Aquests també els va redactar per petició de l'Ana i exposen les circumstàncies en les quals la professional es trobava la Claudia quan l'anava a visitar.

- Un llistat de noms de persones que van morir a la presó. Alguns d'aquests casos tenen algunes semblances amb el de la Claudia, i d'altres posen de manifest la falta de transparència amb relació a les morts que tenen lloc dins dels centres penitenciaris catalans, així com també la desatenció mèdica.

- La resolució de la Generalitat de Catalunya amb relació a la reclamació per part de l'Ana, a través del seu advocat, de rebre una indemnització pels danys derivats de la mort de la seva filla. Aquesta determinava que es desestimava la resolució.

- El dietari de la Claudia. En aquest explicava el seu dia a dia a la presó, les escenes que vivia, les seves inquietuds, les seves preocupacions o la manera en què se sentia després de protagonitzar algun dels episodis que el reportatge destaca. Aquestes mostres em van ajudar a construir el personatge de la Claudia. Cal remarcar que l'Ana em va donar permís per accedir-hi i per poder extreure'n algun fragment, afegint-lo d'aquesta manera al reportatge en cas que ho considerés necessari.

- Les cartes que s'enviaven la Claudia i la Rosa Peral també han estat imprescindibles a l'hora de situar el lector i contextualitzar-lo pel que fa a la relació que ambdues mantenien. A més, els diàlegs que mantenien a mode de correspondència reflecteixen algunes de les anècdotes que el reportatge exposa.

- Les cartes que la Claudia remetia a l'Ana. En aquestes també exposava com se sentia, les situacions que vivia dins la presó o els episodis més desagradables que protagonitzava. En totes aquestes expressava el gran

amor que sentia cap a la seva mare i, en la majoria, acompanyava el text de dibuixos.

- Les actes de compareixença. Aquestes exposaven els motius pels quals la Claudia era sancionada i eren signades pel funcionari que la castigava, per ella i per la cap de serveis. En les actes apareixia la declaració de la Claudia envers els fets.

Deixant de banda la documentació escrita, també vaig visualitzar o escoltar altres proves en format audiovisual que l'Ana m'havia anat facilitat en aquest procés com, per exemple, vídeos de la Cristina, una exreclusa que era companya i amiga de la Claudia. Ella va presenciar com el funcionari va pegar la Claudia el dia en què li va causar l'hematoma, En aquests arxius, la dona mantenia una conversa amb l'Ana i responia a les preguntes que ella li feia. Per exemple, explicava que un dia un funcionari la va lligar i això va provocar que s'asfixiés i, posteriorment, vomités: "yo he sido maltratada y mi amiga también".

En una altra conversa enregistrada per l'Ana el que parlava era el psiquiatre de la Claudia a la presó, el Dr. Jordi Mondragón. En aquest diàleg telefònic ell li explicava a l'Ana que li tenia molta estima a la seva filla, però que com que la van traslladar a un altre pavelló, ell va perdre el contacte amb ella. En la conversa el professional negava que hagués signat l'alta de la Claudia i que, per tant, el funcionari pogués ordenar a les internes que l'acompanyaven a la nit que deixessin de fer-ho. De fet, quan el funcionari va prohibir l'entrada a les auxiliars a la cel·la de la Claudia la nit en què va morir, el mateix doctor estava de vacances i, en conseqüència, no es trobava dins les instal·lacions de Wad Ras. A més, en la conversa el psiquiatre també assegurava que li donaria el suport necessari a l'Ana en la seva lluita per fer justícia.

En tercer lloc, quan ja havia consultat els documents més rellevants sobre el cas i, doncs, tenia una idea mental global sobre aquest, vaig començar a veure'm amb l'Ana. Aquesta ha estat la fase més llarga i important, ja que les trobades entre ella i jo m'han proporcionat els elements necessaris per poder redactar el reportatge a

partir d'una estructura narrativa allunyada del periodisme tradicional. És a dir, les escenes viscudes entre ambdues configuren la vessant més literària de la peça, la qual és indispensable tenint en compte que l'objectiu principal del treball era construir una peça informativa emmarcada dins l'àmbit del periodisme narratiu. Cal remarcar que els diàlegs establerts en aquestes trobades no han estat producte de cap pauta ni guió, sinó que han sigut fruit de converses totalment informals.

Finalment, quan ja disposava de tot el material (documents oficials, informes requerits per l'Ana, cartes, proves, etc.) i havia entrevistat l'Ana suficients vegades com per poder construir, per una banda, les escenes que vivíem i, per altra, el fil conductor del reportatge, és a dir, la història de la Claudia de manera cronològica, vaig poder començar a redactar la meva peça informativa literària. Les trobades amb l'Ana, malgrat això, no han format part d'una sola fase, sinó que s'han anat produint a la vegada que escrivia el text.

REPORTATGE

SINOPSI

La nit de l'onze de març del 2018 un funcionari de Wad Ras, el centre penitenciari de dones de Barcelona, va trobar-se el cos sense vida de la Claudia Ximena Rodríguez Zúñiga, una de les internes, mentre realitzava un control protocol·lari. L'escena de la seva mort cridava l'atenció perquè la jove, que tan sols tenia vint-i-un anys, va aparèixer amb una bossa de plàstic que li cobria tota la cara i amb una peça de roba al voltant del coll. Com que els Mossos van determinar que no hi havia cap indici de criminalitat en el lloc dels fets, la investigació va concloure que es tractava d'un suïcidi i el cas es va tancar. Ara bé, segons l'Ana, la seva mare, la mort de la Claudia manifestava algunes incògnites que, a hores d'ara, la Generalitat de Catalunya encara no s'ha dignat a respondre: com ho va fer per ingerir una dosi tan abundant de medicament al qual no hi tenia accés hores abans de cometre l'acte i per què cap treballador no va adonar-se dels efectes físics que tals nivells de toxicitat representen en qualsevol persona?, per què ningú va fer res quan una setmana abans de treure's la vida va presentar-se a infermeria amb un hematoma a l'ull després que un dels funcionaris l'apallissés?, per què aquest mateix funcionari va ordenar a les companyes de cel·la de la Claudia que la deixessin sola la nit en què la van trobar morta quan el protocol establia que les persones amb trastorns mentals havien de dormir sempre acompanyades?, quina relació tenia la reclusa amb la Rosa Peral i per què dies abans de morir li va escriure una carta on assegurava que l'ajudaria a resoldre el complot que, segons ella, altres internes havien organitzat per obtenir beneficis penitenciaris? Tots aquests dubtes són els que han conduït a l'Ana a afirmar amb contundència que la mort de la seva petita és un assassinat encobert que, a més, respon a l'existència d'uns règims penitenciaris caracteritzats per abusos de poder, maltractaments i, en alguns casos, fins i tot, violacions.

CAPÍTOL I

L'Ana i en Guillermo

Són les cinc i mitja de la tarda. L'Ana m'espera asseguda, sola, mentre pren una cervesa a una de les últimes taules del menjador, que ja fa estona que és buit.
– Estás muy guapa – Exclama en veure'm. Tot i haver sentit el dolor més gran que una mare pot sentir en aquesta vida, l'Ana és una persona alegre, d'aquelles que deixen un rastre d'energia positiva allà on van, a més de ser una de les dones més fortes i lluitadores que he conegut mai. – ¡Tú también lo estàs! – li responc honestament. Es podria dir que avui va vestida de manera atrevida o, si més no, més extremada que les altres vegades en què ens hem trobat: duu una americana ajustada de color negra i a sota llueix un jersei vermell vistós, d'un parell de tons per damunt de la seva melena pèl-roja. Porta el cabell recollit, com sempre que ens hem vist, i uns llavis pintats de fúcsia que contrasten amb la seva pell morena, ressaltant-li el somriure encara més. Fa bona cara, se li nota en la mirada que la nova feina de cuinera al restaurant del Club Nàutic de Calella li agrada, diu que se sent realitzada professionalment. Suposo que per això va proposar-me de veure'ns aquí quan acabés el seu torn. Va ser la seva amiga, que ja hi treballava des de feia temps, la que la va convèncer perquè deixés l'antiga feina en la qual també exercia de cuinera però, en aquest cas, per algú que no respectava ni els seus horaris ni els seus drets. Recordo que un dia l'Ana em va enviar un missatge disculpant-se perquè es veia obligada a anul·lar la cita que teníem programada des de feia setmanes. El motiu era que s'havia cremat bona part del braç amb oli calent mentre cuinava. Evidentment, li vaig contestar que no havia de patir per mi, que el més important era la seva salut . El problema d'aquella situació no va ser l'accident laboral en si, sinó la resposta que va rebre per part del seu cap, el propietari del restaurant, qui la va responsabilitzar d'haver-se fet mal. El fet que la culpés va empoderar-la per prendre la decisió de deixar aquell lloc de treball que tan infeliç la feia i, conseqüentment, d'acceptar la proposta d'aquesta nova feina.

Avui és un dia trist, també melancòlic. Fa exactament quatre anys que la seva petita va anar-se'n per sempre de la seva vida. Els records, però, encara hi són. Que

haguem quedat precisament en aquesta data tan complicada per ella és pura casualitat i, de fet, fins que no m'ho ha recordat, jo no he tingut present que era l'aniversari de la mort de la Claudia. Com cada vegada que ens hem anat veient, ella comença actualitzant-me les novetats del cas que, normalment, acostumen a tenir a veure amb detalls jurídics o administratius. L'Ana està convençuda que un assassí disfressat de funcionari va robar-li la seva nena la nit de l'onze de març del 2018 i des de llavors no ha deixat de lluitar. L'exemple més clar de la seva persistència (i resistència) és el fet que amb l'única finalitat de fer justícia va matricular-se a la Universitat Oberta de Catalunya per cursar el grau de dret. Així és com s'ha pogut involucrar en tots els assumptes legals característics de qualsevol procés judicial i que, sense tenir uns coneixements previs, són difícils d'entendre. A hores d'ara, de fet, no li queda gaire per acabar la carrera. Esforç i superació són dues paraules que encaixen a la perfecció amb la seva personalitat. Mentre m'explica que el seu advocat està avançant amb el cas i que el jutge li ha acceptat una de les denúncies que han presentat, arriben un parell de clients, la qual cosa provoca que em pregunti si em fa res sortir fora per una qüestió d'intimitat. Així doncs, ella agafa la seva beguda, jo la meva, i ens col·loquem en una de les taules de la terrassa per poder seguir amb la nostra conversa.

L'Ana i en Guillermo vivien a Valledupar, una ciutat de Colòmbia, oficialment anomenada Ciudad de los Santos Reyes de la Valle de Upar. Aquesta, que és la capital del Departament del Cesar, ha estat declarada com la Ciutat Creativa de la Música per la UNESCO. Els dos eren persones humils, treballadores i familiars. Sempre havien volgut tenir fills i, tot i que al llarg del camí van tenir certs problemes d'infertilitat, no van deixar d'intentar-ho fins que, un bon dia, va néixer la Claudia, convertint-se aquesta criatura en el regal més valuós que podrien haver-li fet mai a l'Ana. Al cap d'uns anys, quan la Claudia encara era petita, la parella va començar a rebre cartes per part d'uns familiars que ja feia temps que havien vingut a viure a Catalunya. En els escrits els hi explicaven que estaven molt contents amb el canvi. Així doncs, moguts per una enveja sana, l'Ana i en Guillermo van decidir emigrar de Colòmbia amb l'objectiu de trobar una bona feina per tal de viure una vida més digna i, d'un dia per l'altre, van fer les maletes per agafar un avió que els faria aterrar a

Puigcerdà.

Però no tot eren flors i violes, més aviat al contrari: l'Ana era una dona maltractada pel seu marit. Quan els dos vivien a Valledupar, ella ja patia violència masclista per part d'en Guillermo. Al principi, la situació no estava tan descontrolada, però amb el pas del temps, ell va adoptar certes actituds inacceptables que acabaria normalitzant i, posteriorment, convertint en costum com, per exemple, la de posar-li la mà a sobre. Algunes vegades, portava altres dones a casa mentre ella i la seva filla dormien. D'altres, passava nits senceres al puticlub de torn. Ella ho sabia, però feia com si res. Fins i tot, durant una època, va tenir una aventura amb una de les cosines de l'Ana, a la qual ella considerava íntima amiga i, per aquest motiu, va acabar perdonant. Quan ja vivien a Catalunya, l'Ana va marxar una temporada de vacances al seu país natal. Com que allà la tradició és gaudir d'uns grans àpats, es va engreixar uns quilos durant el viatge. Quan ell la va anar a recollir a l'aeroport juntament amb tota la família, el primer que va dir en veure-la va ser "vaya culo de garbanzo se te ha quedado".

Els mesos anaven passant i el comportament d'ell no només no millorava, sinó que s'estava agreujant. Va arribar un dia en què en Guillermo la va apallissar brutalment, havent d'intervenir la policia. L'Ana ja feia temps que volia separar-se d'ell i aquest fet va ser el detonant que li va donar l'empenta necessària per demanar-li el divorci. Quan ja feien la seva vida per separat, l'Ana va haver de denunciar-lo perquè va deixar d'enviar-li els diners que cada mes estava obligat a passar-li per fer front a les despeses que suposava la criança de la seva filla en comú. L'excusa que posava era que s'havia tornat a casar i que, per això, la seva economia es trobava en un mal moment. L'Ana, que era (i segueix sent) una dona molt treballadora, assegura que a la Claudia mai li va faltar res i encara menys un plat a taula, però que, tot i això, no podia acceptar de cap manera que el pare de la seva filla esquivés les seves responsabilitats. És més, l'Ana mai va arribar a parlar malament del seu exmarit davant de la Claudia, ja que no volia influenciar-la i creia que si ell feia les coses malament, havia de ser ella qui se n'adonés. També va haver-hi una època en què la relació dels dos semblava que s'estava redreçant, fins a tal punt que en Guillermo,

completament confós per aquell bon rotllo, va traslladar-li a ella el seu propòsit de tornar-ho a intentar. La resposta que l'Ana li va donar va aixafar per complet qualsevol esperança que l'home encara pogués tenir de reconstruir una història que, amb raó, estava més que enterrada.

L'any 2007 l'Ana va conèixer el que es convertiria en la seva actual parella, en Jose, el vertader amor de la seva vida. La relació, però, no va començar amb bon peu, i és que l'home, tot i haver-li assegurat a l'Ana en el moment de conèixer-la que era solter, certament estava compromès. Per aquesta raó, probablement, no acabava de centrar-se del tot, motiu pel qual ella li va demanar un temps. També ho va fer perquè volia donar-li un bon exemple a la seva filla. L'Ana creia que per tenir uns valors s'havia de tenir un referent. D'aquesta manera, a ell no li va quedar una altra opció que la d'acceptar la seva voluntat i, per tant, es van distanciar una temporada. Ell va marxar a Mallorca per qüestions de feina i ella va seguir cuidant de la seva nena, com havia fet fins ara, mentre ho compaginava amb les tasques que duia a terme a la granja de porcs, el lloc on treballava en aquell moment. Al cap de sis mesos, en Jose la va trucar preguntant-li que si creia en el destí, ja que l'empresa l'havia tornat a enviar a Puigcerdà. Va ser llavors quan ell va deixar la parella que tenia aleshores per construir un futur amb la persona que realment l'havia enamorat. Més endavant, concretament l'any 2010, van moure's a Palafolls, un municipi de la comarca del Maresme on, actualment, hi continuen vivint. Ara, però, ho fan amb la companyia de dos membres de la família més: la mare de l'Ana i el Tobby, l'estimat gos de la Claudia.

El temps avui no acompanya massa. El mar té aquell color grisós, típic dels dies plujosos. De cop i volta, comencen a caure les primeres gotes. És llavors quan ens adonem que portem més d'una hora xerrant. Quan la pluja ja s'ha fet més densa i abundant, d'un moment a l'altre, ens aixequem i tornem cap a dins. Ens dirigim cap a la barra i ella em convida. Sempre ho fa i, per molt que jo ho intenti evitar, és una lluita que dono per perduda. Li diem adeu al cambrer i marxem juntes. L'acompanyo fins al cotxe i ens acomiadem amb una càlida abraçada.

CAPÍTOL II

El passat de la Claudia

Palafolls és un poble relativament tranquil. No hi ha gaire cosa a fer i l'ambient que es respira als carrers és més aviat nul. Com que l'Ana es passava el matí treballant i la tarda estudiant, la majoria de vegades era jo la que s'adaptava a ella per tal d'aprofitar els pocs forats que tenia la seva agenda i que reservava sempre que podia per explicar-me tots els detalls sobre la mort de la seva filla. Si bé és cert que són molts els periodistes que s'han posat en contacte amb ella per tractar el cas de la Claudia, també ho és que en cap d'ells ha dipositat la mateixa confiança que ha dipositat en mi. Alguna vegada he arribat a pensar que el fet que jo tingui actualment la mateixa edat que tenia la seva petita abans de marxar pot haver influït en el grau d'afecte que ha mostrat cap a la meva persona des d'un inici. En tot cas, la credibilitat és mútua. El passat mes de febrer vaig anar a veure-la a casa seva. Era el segon cop que hi anava. En arribar, vaig haver de mirar al mòbil quina era la seva adreça, ja que viu en un bloc de pisos i no recordava el número exacte. Quan em va obrir la porta principal, segons després de picar el timbre, vaig agafar l'ascensor i vaig pujar. Em va rebre la seva mare. – Hola Àngela, bonita, me acabo de arreglar y bajo – vaig escoltar que em deia l'Ana des de la seva habitació. Mentrestant, vaig mantenir una breu conversa amb l'àvia de la Claudia, una anciana entranyable que, encara que la conegui poc, ja he pogut comprovar que sempre té fred. Per això just després d'obrir-me s'havia tornat a estirar al sofà, ben tapada amb una manta de quadres i gaudint de l'escalfor que li proporcionava la presència del Tobby. El gos, però, no va trigar gaire en abandonar-la quan l'Ana va venir a saludar-me. Imagino que el seu instint animal li va dir que era l'hora del passeig matiner diari. Així doncs, l'Ana va agafar la corretja de la mascota, em va donar el seu telèfon i les seves claus perquè li guardés al meu bolso, i ens vam acomiadar de la seva mare per endinsar-nos en els camps de Palafolls, recorrent d'aquesta manera un llarg camí de sorra que ens conduiria a la zona més rural del municipi. Els paral·lelismes que vaig descobrir entre l'Ana i la Claudia durant la caminada em van ajudar a entendre el perquè del seu ingrés a Wad Ras.

– ¿Conoces esta zona?
– La verdad es que no, me queda un poco lejos.
– Es donde yo vengo siempre. A Claudia le gustaba pasear por aquí con Tobby.

Quan vivien a Puigcerdà, la Claudia sovint tenia mal de cap i, per moltes pastilles que es prengués, les molèsties no desapareixien, la qual cosa s'explica perquè aquell dolor era causat per un problema en el seu sistema nerviós. Els especialistes li van recomanar a l'Ana que la portés al psicòleg, i així ho va fer. Quan ja s'havien traslladat a Palafolls, la Claudia, que en aquell moment es trobava en plena adolescència, va seguir amb la teràpia, en aquest cas, però, en un altre centre. La psicòloga que va començar a tractar-la es deia Marie France. Amb el pas del temps, la Claudia li va agafar moltíssima confiança, l'adorava. De fet, a hores d'ara, l'Ana considera que va actuar com una segona mare, la qual cosa li ha agraït sempre immensament. La Marie France va ser qui li va diagnosticar el TLP (trastorn límit de la personalitat), una malaltia greu i crònica que es caracteritza per la inestabilitat en l'estat d'ànim d'aquells qui la pateixen. Alguns dels efectes d'aquest trastorn són les dificultats a l'hora de regular les emocions, les conductes impulsives o l'establiment de relacions inestables amb els altres. Al cap d'uns mesos, la Marie France va marxar del centre per anar-se'n a un altre. Aquest fet va suposar un daltabaix per la Claudia. Amb l'absència de la seva estimada psicòloga, a la nena, que aleshores tenia tretze anys, li van adjudicar una substituta, la Maria Lluïsa. Aquell mateix any la Claudia va començar a adoptar actituds violentes que l'Ana no entenia d'on sortien i, quan li preguntava que què li passava, ella s'enfadava, però no li donava cap resposta. Va arribar un dia en què la psicòloga va ordenar que la ingressessin d'urgències al psiquiàtric de Sant Boi. L'Ana se sentia perduda, desconeixia quins eren els motius que havien portat a la professional a tancar la seva filla. Resulta que la Claudia, en una de les consultes, li va explicar a la Maria Luïsa que feia una setmana s'havia pres catorze ibuprofens de cop. No obstant, allò era mentida, ja que era completament impossible que la mare, vivint amb ella, no hagués notat els efectes de la medicació. La sensació que tenia l'Ana de llunyania entre ella i la seva filla incrementava desmesuradament. I doncs, quina necessitat tenia la Claudia de cridar l'atenció inventant-se una història que acabaria incomunicant-la de l'exterior

mentre passava nit i dia avorrida dins l'habitació d'un centre de salut mental? La resposta d'aquesta incògnita és tan dura d'assimilar que no és d'estranyar que aquella nena desitgés amb totes les seves ganes aïllar-se del món. En tot cas, encara no se sentia preparada per poder emparaular i expressar davant de la seva mare aquella barreja de sentiments.

Els professionals del centre li deien a l'Ana que encara no era recomanable que la veiés, tot i que estava evolucionant. També li deien que la nena tenia molts de trastorns i que l'estaven avaluant. Quan per fi l'Ana va tenir el vistiplau dels especialistes per anar-la a visitar, la reacció de la seva filla en veure-la entrar per la porta del centre la va sorprendre: – ¡Vete, te odio y no quiero verte más!. L'Ana va tornar a casa destrossadíssima i, novament, sense comprendre res. Al cap d'uns dies, van començar les teràpies en família. Com que la Claudia ja estava més tranquil·la i semblava que el tractament avançava, els psicòlegs li van donar un permís per sortir del centre, amb l'objectiu que, juntament amb la seva família, aprofitessin aquella jornada de llibertat per apropar-se mútuament. D'aquesta manera, la mare va organitzar una ruta per Barcelona, on van llogar unes bicicletes, amb la mala sort que a la nena la va atropellar un cotxe. Així doncs, se la van emportar a l'hospital i li van dir que, afortunadament, només tenia una contractura cervical. Arran d'aquest accident, l'Ana li va traslladar a la Claudia una metàfora de doble moralitat que sempre recordaria. Li va voler fer entendre que ella era com un cactus, ja que era forta i resistent, però que, tot i això, havia de deixar anar les espines que li feien mal per tal de poder sanejar totes aquelles ferides que no la deixaven viure en pau. Va ser a partir d'aquell moment quan la Claudia va començar a recuperar la confiança en la seva mare. Durant les visites, ambdues s'anaven explicant anècdotes; l'Ana li narrava les seves històries de la infància i ella reia. La relació havia millorat exageradament.

Quan li van donar l'alta a la Claudia i, per tant, va poder tornar a casa, un dia va decidir obrir-se per complet i es va sincerar amb l'Ana, explicant-li els motius pels quals havia simulat aquell fals intent de suïcidi amb la finalitat de desaparèixer indefinidament. La crua realitat amb la qual l'Ana va xocar era que la Claudia havia

patit abusos sexuals al llarg de la seva infància. El primer abús, que li va arribar quan només tenia set anys, el va protagonitzar el fill d'una amiga de l'Ana, i és que quan les dues mares quedaven, aprofitaven i s'enduien els dos nens perquè juguessin junts. En una d'aquestes tardes, els fills es van quedar a soles. Va ser llavors quan el nen va abusar d'ella, sense arribar a penetrar-la, però sí a tocar-la. El segon abús va venir al cap d'uns anys. En aquest cas va ser un dels nois que corria per la granja de porcs el qui va obligar-la a realitzar-li una fel·lació. Però la història d'abusos no acaba aquí, i és que l'experiència traumàtica més recent que va viure la pobra Claudia va produir-se dins del seu entorn familiar. Resulta que el cunyat de l'Ana, l'Antonio, que ara ja és mort, va estar assetjant-la des que convivien tots en la mateixa casa. L'home la perseguia pel poble i li enviava missatges on, entre altres coses, descrivia la roba que ella portava. Es tractava, efectivament, d'un pederasta.

Aquell dia en què l'Ana va ser conscient dels traumes que acompanyaven la seva filla des de feia tant de temps, va sentir-se més impotent que mai. Quan la mare ja va entendre la seva desesperació i, per primera vegada, va empatitzar totalment amb ella i amb els seus comportaments que fins aleshores eren incompresos, va voler demanar-li perdó.

La tornada a l'escola després d'haver passat per tot aquest calvari tampoc va ser gens agradable. En un poble on tots els habitants es coneixen entre ells és bastant complicat, per no dir impossible, mantenir en secret qualsevol anècdota que, pels més xafarders, acaba convertint-se en el morbós tema de conversa de la setmana. El primer dia de classe no hi havia cap company que encara no s'hagués assabentat de l'estada de la Claudia en el centre de salut mental. "La boja" va ser el malnom que va rebre i que la va acompanyar al llarg de tot el curs i en cadascuna de les aules que va trepitjar aquella pobra nena escarmentada. L'assetjament constant causava que arribés plorant a casa dia sí i dia també. Els professors ni van donar-li el suport necessari ni van prendre les mesures que haurien d'haver pres. El consol de la mare ja no era suficient per tranquil·litzar-la. L'Ana es va veure obligada a dur una altra vegada la seva filla a la psicòloga de confiança. Amb el temps, la Claudia va deixar d'assistir a classe i amb l'ajut de la Marie France es va preparar l'examen

per poder obtenir el títol de l'ESO, el qual va acabar assolint. Aquella va ser la primera victòria de la Claudia.

La Claudia estava segura que volia continuar amb els seus estudis, tot i que no tenia massa clara la direcció que seguiria. La psicòloga li va aconsellar que triés alguna cosa senzilla, sense masses complicacions, ja que tenia certes dificultats. L'opció que va escollir no es va ajustar gaire a la teoria de la Marie France, i és que la Claudia va matricular-se en un cicle d'auxiliar d'infermeria a Blanes. El resultat va ser que no se'n va sortir, per la qual cosa el va haver d'abandonar. En part, l'entorn també hi va influir, ja que la relació que tenia tant amb els professors com amb els companys no era bona.

Així doncs, després de rumiar-ho i debatre-ho a casa, la Claudia va decidir que el que realment li motivava era el món de la bellesa. D'aquesta manera, la mare la va apuntar a un curs d'estètica a Calella, una ciutat del Maresme.

La Claudia era lesbiana, segurament degut al sentiment de fàstic i de rebuig que, inevitablement, sentia cap als homes. En aquest curs, les altres companyes i, fins i tot la mateixa professora, la Laura, van començar a dir-li "la bolli", amb la justificació que era una manera afectiva i inofensiva de referir-se a ella. El que van aconseguir va ser que la nena durés tan sols vuit mesos en aquella acadèmia. Però no va ser únicament aquest el motiu pel qual ella se'n va cansar, sinó que va haver-hi un episodi que va esdevenir el detonant. La Claudia era molt presumida. Si hi havia alguna cosa que la preocupava era sense dubte la seva imatge. També li agradava canviar físicament i, per aquesta raó, va decidir tenyir-se el cabell. D'aquesta manera i, respectant la voluntat de la seva filla, com sempre acostumava a fer, l'Ana va demanar-li a la Laura, la propietària del centre d'estètica, que s'encarregués de realitzar-li el "nou look". La poca professionalitat d'aquella dona va quedar retratada aquell dia, ja que el resultat va ser que la pobra Claudia va acabar amb el cabell completament rosa, quan el color que desitjava era el vermell. L'obsessió de la nena barrejada amb el trastorn que patia va causar que entrés en un estat de crisi i comencés a colpejar-se a ella mateixa. Efectivament, qui va acudir va ser la Marie

France, ja que no hi havia persona que tingués l'habilitat de tranquil·litzar-la tant com ella. Parlant amb la mare, quan l'escena ja s'havia calmat, la psicòloga va arribar a la conclusió que aquell no era un espai segur per a la Claudia.

Investigant, la Claudia va descobrir que a Barcelona hi havia un lloc, l'escola Thuya, on ensenyaven a fer les ungles. L'Ana, com sempre, la va animar i va fer un esforç per poder fer front a aquella nova despesa econòmica. Matricular-la en aquesta acadèmia va ser tot un encert. Per fi, la Claudia va trobar el seu espai. L'entorn era sa. L'Ana, a més, va voler explicar a les professores el diagnòstic de la seva filla i els comportaments que podia adoptar a conseqüència de patir el TLP. Tant les professionals com les companyes del curs la tractaven molt bé. De fet, va fer amigues, la qual cosa va sorprendre l'Ana, ja que estava acostumada a que la seva filla no tingués una bona relació amb les persones de la seva edat després del bullying que va patir. Tot anava bé, per estrany que semblés. La Claudia estava molt motivada. Quan arribava a casa li ensenyava a la mare el que havia après aquell dia a classe a través d'una espècie de mà de ceràmica que tenia a la seva habitació i que li servia per practicar.

Després que acabés l'any i aprovés l'examen que li donaria la titulació per poder dedicar-se professionalment a realitzar la manicura i pedicura en qualsevol centre, la Claudia va prendre la decisió d'allargar la seva estada en aquella acadèmia, però en aquest cas, estudiant el curs d'estètica, el qual era més general. Així doncs, va començar contenta el primer semestre l'any 2018 en aquell espai segur i envoltada de persones amb les quals s'entenia i que l'acceptaven tal com era ella. Amb tanta confiança, la Claudia va començar a fer algunes campanes, juntament amb les seves amigues. Les professores no li deien res i avisaven a l'Ana. Era una mena de pacte que tenien. Tanmateix, que la nena decidís no anar a classe un dia al mes era un mal menor. L'Ana la renyava, però tampoc li donava massa importància. La nena necessitava desconnectar de tant en tant.

La Claudia es trobava en el millor moment de la seva vida: podia controlar el trastorn, estava estable i, el més important, era feliç. Malauradament, el segon

semestre ja no el va poder començar.

CAPÍTOL III

L'ingrés a Wad Ras

Cada any, quan arriba l'onze de març, l'Ana commemora l'aniversari de la mort de la seva filla. Tan sols un mes després, l'onze d'abril, celebra de la manera que pot el seu naixement. Si bé és cert que quedar el dia en què feia exactament quatre anys que la Claudia havia marxat per sempre de la seva vida va ser pura casualitat, també ho és que haver-nos vist avui, dia en què la Claudia hagués fet vint-i-sis anys, sí que ha estat planejat.

No fa gaire, l'Ana em va enviar unes fotografies de la Claudia en blanc i negre en les quals apareixia ella fent vida a Wad Ras. En una d'aquestes se la veia realitzant una coreografia al pati amb les seves companyes de la presó. En una altra, estava fent de castellera, aguantant el més menut d'una colla que devia tenir alguna col·laboració amb el centre penitenciari. També em va sorprendre una imatge on ella, juntament amb altres internes, celebraven la nit de Halloween: estaven ballant en una mena d'escenari i duien les cares pintades de tal manera que s'entreveia que el que rememoraven en aquella festa era la nit dels morts. Si alguna cosa tenien en comú totes aquelles fotografies era la felicitat que transmetia la Claudia a través del seu somriure en cadascun dels moments captats.

Quan l'Ana em va proposar que l'onze d'abril anéssim a visitar la tomba de la seva filla al cementiri de Palafolls vaig pensar que era una bona idea. Li vaig dir que compraria un ram de flors i que juntes el col·locaríem davant del nínxol de la Claudia. Avui al matí li he enviat un missatge preguntant-li com estava. Mai és fàcil d'encertar la manera més correcta de dirigir-se a una persona que ha patit una pèrdua, i encara ho és menys quan es tracta d'una data tan assenyalada com aquesta. En tot cas, ella m'ha respost que se sentia bé, ja que estava ocupada treballant i tampoc tenia massa temps per poder-hi pensar. La idea era que quan ella acabés el seu torn al restaurant del club m'avisaria i, d'aquesta manera, jo aniria cap allà a peu i, després, amb el seu cotxe ens dirigiríem cap al cementiri. Com que encara no m'havia dit res, a les cinc de la tarda li he tornat a enviar un missatge, en

aquest cas per saber si ja havia tancat la cuina. Ella m'ha contestat que sí i que, per tant, jo ja podia sortir de casa. També m'ha remarcat un parell de vegades que accedís per la platja, la qual cosa no he acabat d'entendre, ja que sempre que he entrat ho he fet per la porta principal. Quan he arribat, allà estava ella, d'esquenes, asseguda a una cadira contemplant el mar, situada just darrere de la línia que separava l'asfalt de la terrassa de la sorra de la platja. Ha sigut quan m'he ajupit per saludar-la, posant-li la mà damunt l'espatlla, quan ella s'ha adonat de la meva presència i, en girar-se, he pogut veure que plorava. "Lo siento mucho, Ana" han estat les paraules que han sortit de dins meu gairebé de manera inconscient just abans d'abraçar-la fortament durant uns segons.

– Mira lo que le he hecho.

Quan he alçat la mirada he vist a què es referia: havia escrit a la sorra la paraula "Cloe" en lletres majúscules i amn les flors que, mentre m'esperava, havia anat arrancant de les plantes dels dos testos que decoraven aquell tros de la terrassa del nàutic. Eren margarides de diferents tonalitats de lila.

– No entiendo por qué le tuvo que pasar esto a mi niña, ella no se lo merecía.

Des de l'adolescència la Claudia consumia marihuana i, quan ho necessitava, es fumava un porro, ja que l'ajudava a tranquil·litzar-se. Era quelcom que tant la seva mare com la psicòloga sabien i, tot i no estar-hi d'acord, no li van arribar a prohibir mai.

En el poble hi havia un grup de nois una mica problemàtics. Una tarda qualsevol de l'estiu del 2017, els joves, que també consumien, van quedar-se sense maria, ja que aquell dia el camell del barri no estava disponible. Paral·lelament, la Claudia estava amb els seus dos millors amics, en Rubén i l'Eugenio, asseguts en una plaça mentre feien petar la xerrada. De sobte, sense adonar-se'n, tenien davant als nois de l'altre grupet, de tal manera que aquests, ansiosos i desesperats per aconseguir uns grams, van preguntar-li a la Claudia si en duia algun a sobre. Al ser del mateix poble,

tots es coneixien entre ells i, per tant, els joves ja sabien que compartien amb la Claudia aquest mal hàbit. La resposta de la Claudia va ser que no en tenia, i quan va aixecar-se a l'instant per tal d'allunyar-se i evitar que es generés una situació tensa, va tenir la mala sort que el mòbil li va caure a terra. No es va adonar, però, fins al cap d'uns segons, quan es va girar i va veure com en Siscu, un dels nois, s'ajupia i recollia alguna cosa. Va ser llavors quan la Claudia va col·locar-se la mà a la butxaca del darrere dels seus texans i va poder comprovar que, efectivament, allò que el jove havia agafat era el seu telèfon.

La gran preocupació de la Claudia era que els nois accedissin d'alguna manera al contingut del mòbil, tot i que aquest disposés d'una clau d'accés. Com que a la Claudia li agradava fer-se fotos artístiques del seu propi cos, tenia la galeria plena d'imatges seves on apareixia despullada. La por que li generava la idea que algun d'aquells nois pogués apreciar la seva faceta més íntima sumada al trastorn que patia van acabar causant que entrés en un estat de pànic.

La Claudia seguia amb els seus millors amics, l'Eugenio i en Rubén. Acompanyada d'aquests dos va dirigir-se a la comissaria de la policia local per denunciar aquells fets. La sensació que va tenir després d'explicar el que havia viscut, però, va ser que l'havien ignorat o, si més no, que no s'havien pres seriosament la seva història. La decisió que va prendre just després l'acabaria marcant de per vida, tot i que ella, lògicament, no n'era conscient. Ben segur que si a hores d'ara pogués tirar enrere hauria actuat de forma més prudent. El trastorn límit, però, no li va permetre pensar amb coherència. El cas és que la Claudia, en aquell moment ja el doble d'amoïnada, va tornar cap a casa i, en arribar, va agafar el primer ganivet que va trobar a la cuina. L'Ana, per la seva professió, en tenia un parell que, per molt petits que fossin, estaven molt ben afilats. Entre una cosa i l'altra, i encara que la Claudia tingués la sensació que el temps s'havia parat i que es trobava en un forat del qual no en podia sortir, ja eren les dotze de la nit. Precisament a aquella mateixa hora el telèfon de l'Ana, que estava al restaurant de Malgrat treballant, va sonar. Estranyada perquè no esperava cap trucada, va despenjar el telèfon i va sentir la veu d'en Rubén. Ell, espantat, li va dir que la Claudia es trobava enmig d'una crisi i, sense haver rebut

gaire més informació, l'Ana va donar-li la instrucció que no es moguessin del lloc on es trobaven perquè ella hi aniria de seguida. Abans de penjar el telèfon l'Ana va sentir com, de fons, la Claudia li deia al seu amic "da igual". Una mare sempre coneix els seus fills i, en aquell moment, l'Ana va notar a través d'aquelles dues paraules que la nena no estava gens bé. La sensació que li va transmetre, concretament, era que ja no tenia res a perdre.

Quan l'Ana va arribar a Palafolls va anar directament cap al Parc de Les Girafes, ja que era la zona on el Rubén li havia dit que estaven. No obstant, en arribar, no la va veure ni a ella ni als seus dos amics. El que sí que va poder observar des de lluny va ser una baralla en la qual hi havia unes vint persones implicades. Sense fixar-s'hi massa, ja que la seva única preocupació era trobar la Claudia, a l'Ana li va semblar que, per la manera en què estaven posicionats els individus, en aquella confrontació tots anaven en contra d'algú. El primer que va pensar va ser que es tractava d'una disputa entre els mateixos de sempre, ja que al poble hi havia un grup de nois conflictius que cada dos per tres protagonitzaven algun espectacle. El que l'Ana no sabia encara, però, era que en aquest cas la polèmica anava directament relacionada amb la seva filla, ja que aquells joves eren els mateixos que a la Claudia feia unes hores li havien robat el mòbil. Què va passar, però, perquè es muntés aquella escena en qüestió de segons una vegada es van trobar ambdós grups d'amics en aquella plaça?

A hores d'ara, l'Ana denuncia la forma en què el mitjà de comunicació local, Ràdio Palafolls, va tractar els fets, ja que la informació que van traslladar a la ciutadania era incorrecta. El mitjà va assegurar que aquella disputa era una baralla entre bandes. La Claudia, clarament, ni pertanyia a cap banda ni era una nena problemàtica que es veiés involucrada en conflictes freqüentment.

Tot i les instruccions de l'Ana de no moure's de la plaça on es trobaven, tant la Claudia com els seus dos amics van decidir que era hora de marxar cap a casa. Mentre travessaven el parc, que és prou gran, es van creuar amb en Siscu i companyia. Hores abans, en Gerard, un noi que forma part d'aquest grupet, però

que també era molt amic de la Claudia, va advertir en Siscu que si no li tornava el mòbil, la Claudia el denunciaria, tal com ella li havia explicat. Probablement per aquesta raó, l'encontre entre els dos grups no va ser quelcom casual. En veure la Claudia, en Siscu li va dir exactament "bollera hija de puta, te voy a matar a ti y voy a degollar a tu perro, a tu madre y a tu padre". Abans que ell comencés a cridar, la Claudia ja estava en situació de crisi, però aquelles paraules amenaçadores van causar que, de cop, els ulls se li posessin com dos plats. Quan en Siscu va acabar de parlar, la va pegar. Va ser en aquell precís moment quan ella, completament espantada pel que ell pogués fer-li, va treure el ganivet que feia estona que duia a la butxaca. Els seus dos amics eren conscients que ella el tenia guardat, però entre que pensaven que quan la mare arribés ho solucionaria i que la Claudia era incapaç de fer-li mal a ningú, no van voler comentar-li a l'Ana durant la trucada per no amoïnar-la encara més. La Claudia ja havia tret el ganivet, però encara no tenia intenció d'utilitzar-lo. De fet, el va agafar principalment per sentir-se protegida. Quan ell ja l'havia pegat, va apropar-se a ella, volent fer-li un cos a cos. La reacció de la Claudia, que ja aguantava amb la mà el ganivet des de feia uns segons, va ser clavar-li a la panxa. – ¡Me has quemado! – va respondre ell a causa de l'escalfor que sentia. Fins que no li van caure les primer gotes de sang no va adonar-se que allò que el seu cos acabava d'experimentar era una punyalada.

Minuts després va ser quan l'Ana va veure tota aquella gentada i va decidir ignorar-la, convençuda que era una baralla més i que era la seva filla qui la necessitava. Al canviar de direcció es va trobar amb en Rubén, qui no feia gaire estona que, atemorit, s'havia allunyat d'aquella multitud per amagar-se. – ¿Qué ha pasado con mi hija? – va preguntar-li l'Ana. Quan ell li va respondre que la Claudia es trobava enmig d'aquella baralla, ella va arrencar a córrer cap allà. L'Eugenio i en Gerard van ser els qui van separar a la Claudia, de la manera que van poder, dels amics d'en Siscu, per evitar que se li llencessin tots a sobre.

L'Ana, actualment, també està dolguda amb en Gerard, ja que considera que va ser un traïdor i que, tot i que tant la Claudia com ella l'havien tractat com un membre més de la família, acollint-lo fins i tot a casa durant una època, ell no va saber estar a

l'altura de la situació.

Quan l'Ana va arribar al cap d'uns segons a l'altra punta del parc, en veure que l'atenció queia sobre d'en Siscu, va preguntar què havia passat. Els nois van respondre que matarien la seva filla, que acabava d'apunyalar-lo. Ella els hi va dir que si havien trucat ja a l'ambulància i un d'ells va contestar-li que sí. Els joves estaven decidits a pegar l'Ana també, però llavors la policia va arribar i ho va impedir. Minuts després va aparèixer l'ambulància, juntament amb els pares del ferit. La veritat és el matrimoni es va portar bastant bé amb l'Ana; en veure-la molt nerviosa, li van dir que no es preocupés i que estigués tranquil·la. A ell se'l van endur cap a l'Hospital de Calella i, paral·lelament, a la Claudia a la comissaria.

Quan l'Ana recorda aquella nit, se sent decebuda i a la vegada enfadada perquè a la seva filla cap metge la va revisar, sabent que patia un trastorn psiquiàtric i que, per tant, la seva salut mental es podia veure molt perjudicada a conseqüència del trauma. Tot i això, també assegura que els Mossos es van portar prou bé amb la Claudia.

Aquella matinada l'Ana es va dirigir cap a l'Hospital Sant Jaume de Calella, amb la finalitat de saber com estava en Siscu. La mare d'ell va acabar dient-li que marxés a casa, ja que eren les cinc de la matinada, portaven molta estona esperant i veia que estava molt cansada. Després que els serveis mèdics curessin el tall d'en Siscu, l'Ana va saber que es tractava d'una ferida superficial.

Mentrestant, la Claudia seguia a la comissaria, on acabaria passant la nit en una cel·la sola, sense matalàs i tirada com un gos. L'endemà, l'Ana es va presentar als Mossos per visitar la seva filla. El primer que li va preguntar la Claudia en veure-la va ser si ella estava bé. També es va interessar pel seu pare i en Tobby, en tant que l'amenaça d'en Siscu l'havia preocupat i només feia que patir per la seva família. L'Ana li va explicar que la portarien al jutjat a declarar i li va recomanar que digués tota la veritat.

Aquell dia en què es va produir la vista va ser duríssim. No havien passat ni quaranta-vuit hores, que és un dels requisits del primer judici. L'Ana va anar-hi amb en Guillermo, el seu exmarit. L'advocada d'ofici es va presentar bevent cervesa. Quan l'Ana la va veure entrar no s'ho podia creure, perquè pensava que era una dona competent. Després l'Ana va trobar-se l'Eugenio i en Gerard, ja que com a testimonis també havien de declarar. Els dos anaven acompanyats del grupet d'en Siscu. Al veure la mare de la seva amiga, l'Eugenio es va posar a plorar. L'Ana de seguida va entendre què li passava, i era que el noi se sentia culpable perquè declararia en contra de la Claudia, a causa de les amenaces dels altres. A l'hora de la veritat, l'Eugenio va amagar algunes veritats i en va alterar d'altres per tal d'afavorir en Siscu. Quan la Claudia va haver de declarar estava excessivament nerviosa i intranquil·la. L'Ana considerava que, tenint en compte el seu estat, no era una bona idea que ho fes, però tot i això, l'advocada va recomanar-li que intervingués. Com que la nena no estava acostumada a mentir, va explicar tota la veritat, sense cap mena de retoc. La declaració d'en Gerard, en canvi, va ser completament falsa, per culpa d'una coacció prèvia. Resulta que un dels nois del grup, en Jami, l'havia pegat la mateixa nit de la baralla. A l'hora de dinar es va fer un descans i, finalment, cap allà a les cinc de la tarda, la jutgessa va fer pública la seva sentència, la qual havia definit juntament amb la fiscal i determinava que es tractava d'un assassinat en grau de temptativa.

L'assassinat en grau de temptativa és el nom que rep el delicte en el qual l'autor té la finalitat de matar una persona, però no ho aconsegueix per causes alienes a la seva voluntat. És important tenir en compte que la intenció de l'autor és acabar amb la vida de l'altra persona, per tal d'evitar confondre'l amb el delicte de lesions. En aquest segon tipus, l'objectiu no és matar l'altre subjecte, sinó que lesionar-lo. Lògicament, les penes de presó que requereixen els dos delictes són diferents. Cal remarcar que, anys més tard, en Siscu, després d'assabentar-se de la mort de la Claudia, va intentar-se treure la vida en tres ocasions diferents.

La sentència, per tant, concloïa que la Claudia havia d'ingressar a presó, enlloc d'entrar en un centre psiquiàtric. No obstant, era una sentència preventiva, i no

definitiva. Normalment, aquest procés acostuma a ser llarg, podent trigar fins i tot divuit mesos. Així doncs, aquell dia set de juliol, els Mossos es van haver d'endur la Claudia a Wad Ras, mentre ella cridava "¡mamá ayúdame!". L'Ana, confusa i sense entendre res, va voler preguntar-li a la secretària del jutjat que què havia passat, responent-li la dona: – su hija ha cometido un delito, esto no es Colombia, aquí tiene que ir a prisión.

Capítol IV

La vida a la presó

El primer cop que vaig visitar l'Ana a casa seva vaig sorprendre'm quan em va ensenyar l'habitació de la seva filla o, si més no, el que havia sigut el seu dormitori des que s'havia traslladat a Palafolls i fins que va ingressar a Wad Ras. La Claudia era molt petitona, mesurava un metre i quaranta centímetres i tampoc no pesava massa; no acostumava a superar els quaranta-set o quaranta-vuit quilos. El cas és que aquella imatge de nena que transmetia per molt que tingués ja vint-i-un anys no venia donada únicament per la seva aparença, sinó que també era un reflex de la seva personalitat. Recordo que el seu llit era ple de peluixos. Si no hagués sabut l'edat que tenia abans de morir, probablement hauria deduït que aquella era l'habitació d'una persona de no gaire més de tretze anys. També tenia pòsters de grups o artistes que li agradaven enganxats a les portes de l'armari, juntament amb una bandera LGBTI. A prop de la finestra, hi havia aquella espècie de mà a través de la qual practicava estils de manicures pel curs d'estètica que tan feliç la feia. Les fotografies amb els seus estimats penjades per les parets de tota l'habitació tampoc no podien faltar. Estaven per tot arreu i en la majoria apareixia ella amb la mare, l'àvia o en Tobby. És ben bé que la Claudia era una persona familiar que estimava i era estimada.

El dia set de juliol del 2017 la Claudia va creuar per primer cop les portes de Wad Ras, el centre penitenciari barceloní, sense saber que les parets d'aquell edifici serien les últimes que veuria i totes aquelles dones les últimes persones amb les qui conviuria.

El mateix dia en què va ingressar va rebre una trucada de l'Ana. En aquesta, la Claudia la va voler tranquil·litzar, explicant-li que estava a infermeria ben cuidada. L'endemà, que la mare ja la va poder anar a visitar, se la va trobar plorant. Amb el pas del temps, però, semblava que s'estava acostumant a la presó. La Marie France també va començar a veure-la una vegada ja s'havia adaptat al nou estil de vida.

“Buenos días. Comienza el día con el recuento y una ducha. Me arreglo y llegan mis zapatillas de la mañana. Por lo menos hoy está la enfermera que es simpática. Abro bien la boca, para que vea que me tomo las pastillas y me dice molt bé. En seguida llega el desayuno. Cojo mi vaso con el Nesquik y me pongo la leche. Qué bien, ya están todas las de mi mesa sentadas. Lo malo es que no me gusta lo que hay, pero así voy más rápida. Para una vez que soy yo la rápida, mis compañeras van lentas. La funcionaria me dice que me espere, así que es lo que hay. He decidido quedarme la primera hora en la habitación para aprovechar y limpiar, y así espero a que lleguen las nueve y media para llamar a mi madre. Le canto, todo va genial o eso parece. Tobby está durmiendo, así que no me dice nada (es mi perrito, lo amo, es mi bebé). Con mi madre nos reímos de que al llamar a mi padre casi no reconoce mi voz (es mi padre, pero no tiene esa función, ya que para mi, mi padre es Jose). Me he pasado toda la mañana en la biblioteca haciendo punto de cruz (un pequeño trabajo que tengo). Salgo al patio. Al subir decido ir a mi cuarto, pero oigo mi nombre por megafonía. Casi me come la funcionaria al picar dos veces (una no la di yo), asi que le explico eso y se le va la furia. De la que me he librado”.

Tot i que a l’inici l’estada a la presó estava sent, en la mesura del possible, bastant pacífica, la qual cosa es pot percebre a través d’aquest petit fragment del dietari de la Claudia, va arribar un dia en què les coses van començar a torçar-se i la calma i la serenitat es van acabar. Concretament, tot va començar el setembre del mateix any quan el govern, a causa del tancament de La Modelo, va haver de traslladar a diversos funcionaris a altres presons com, per exemple, Wad Ras. En el seu dia a dia, les preses no només compartien espais amb els treballadors, sinó que també compartien estones. Un dia, la Claudia i algunes de les seves companyes estaven xerrant i fent passar el temps. Sense haver-ho pactat prèviament, a una d’elles se li va ocórrer la mala idea de preguntar-li a un d’aquests nous funcionaris si era espanyol. El cas és que aquest treballador era negre, per la qual cosa, quan va respondre que sí, la Claudia va esclatar a riure. Aquesta reacció va condemnar-la a una vida a la presó plena d’embolics i de discussions que acabarien provocant-li càstigs i situacions desagradables.

La pregunta, és, però, si aquella situació va ser una de les circumstàncies que, juntament amb altres, acabarien causant-li també la mort. L'Ana creu fermament que la resposta a aquesta incògnita és afirmativa. A banda d'això, en una de les moltes converses que hem anat tenint al llarg d'aquests mesos, em va explicar una cosa que em va estranyar bastant, ja que em va semblar quelcom curiós. Resulta que la Claudia no era una persona racista amb els altres, entre altres raons perquè venia d'una família immigrant. No obstant, sí que ho era amb ella mateixa. De fet, feia anys que utilitzava diverses cremes amb la finalitat d'aclarir la seva pell i que aquesta es veiés més blanca.

El dia dotze de desembre la Claudia es va barallar amb una altra de les internes, la Lisbeth, una noia dominicana. El famós funcionari, que va intervenir en la discussió, va separar-les amb la col·laboració de quatre treballadors més. La Claudia es posava molt nerviosa quan sentia un contacte físic tan directe i, aquest fet, barrejat amb l'ansietat que li generava el haver de despullar-se quan la castigaven abans de portar-la a aïllament, va acabar causant que reaccionés de manera impulsiva. Quan aquest funcionari va notar que ella, a conseqüència del nerviosisme, es resistia i feia força per evitar que se l'emportessin, va estrènyer-la tant que ella va acabar donant-li dues patades.

L'Ana explica que les inseguretats i les pors de la Claudia a l'hora de quedar-se nua davant d'altres persones eren causades pels traumes que arrossegava des de feia anys després d'haver patit els diversos abusos sexuals que l'acabarien acompanyant de per vida. També assegura que aquell dia va marcar un abans i un després de la seva relació amb el funcionari.

Així doncs, a partir d'aquell moment, el treballador va començar a castigar-la per gairebé tot. Regularment, la renyava per no fer la seva destinació (és el nom que reben les tasques que les internes realitzen al llarg del dia). Per exemple, sovint la penalitzava per no netejar el passadís. En general, la sancionava per petites coses que acabaven convertint-se en un cúmul i, finalment, com a conseqüència, la perjudicaven bastant.

– Ella estaba muy medicada y no era capaz de realizar sus tareas. La misma constitución dice que las personas en las cárceles no están obligadas a realizar trabajos. Para mi esto es tortura, porque a una persona que está bajo el efecto de una medicación tan alta no se la puede obligar a hacer cosas que no quiere hacer. Mi hija no tenía porque hacer nada, ya que no estaba condenada. ¿Para qué tenía ella que ir a limpiar la mierda de los demás?

“Me encontraba mal, llevaba horas llorando. Se lo expliqué al jefe de la unidad y le dije que podría hacer el destino por la mañana. Había hablado con el psiquiatra por la tarde y me quedé mal. No tenía ganas de nada”. Aquestes van ser literalment les paraules que la Claudia va fer constar en un dels molts acords sancionadors, concretament el que va haver de signar el quinze de gener de 2018.

Quan les internes feien la feina i no protestaven, en canvi, obtenien beneficis. La Claudia li explicava a l’Ana que hi havia un parell de noies que acostumaven a fer-li la pilota als treballadors i que, per aquesta raó, se les recompensava. Ella denunciava que a la presó no hi havia uns criteris objectius a l’hora de sancionar, com tampoc existien aquests a l’hora de gratificar.

Va arribar un punt en què l’aïllament es va acabar convertint en costum i, cada dos per tres, la Claudia era turmentada amb aquest mètode disciplinari que tant odiava. A la nit, això sí, dormia amb un parell d’auxiliars d’infermeria, les quals eren internes i, per tant, companyes seves. Això es devia al fet que el protocol estableix que les persones amb trastorns mentals han de dormir acompanyades i, a menys que sigui per prescripció mèdica del psiquiatre, no s’han de quedar soles, atès que es troben en situació de risc. Una altra de les circumstàncies que més es va repetir durant la seva curta estada a la presó va ser el fet que, quan tenia una visita, sempre era la última de les recluses en arribar. Això s’explica pel fet que funcionari trigava molt en deixar-la marxar del lloc on estava per poder rebre el familiar. L’Ana, que veia que les altres internes ja estaven assegudes i que podien conversar amb els seus visitants, s’estranyava i no entenia per quin motiu la seva filla havia de ser l’última en sortir. Un dia, l’Ana va dirigir-se a un dels altres funcionaris per demanar-li

explicacions de per què trigava tant la Claudia. Ell li va respondre que era perquè es portava malament. Això va fer-la enfadar molt, ja que la seva filla patia un trastorn i considerava que no tenia cap mena de sentit que la Generalitat, essent conscient d'aquest TLP, la incapacités per algunes coses, però que després la sancionés per d'altres.

Durant els mesos de gener i febrer, la xifra de càstigs que la Claudia va rebre va multiplicar-se exponencialment. L'origen d'aquestes últimes sancions va ser la voluntat de la Claudia de declarar a favor de la seva íntima amiga, la Rosa Peral, en un dels judicis del seu cas.

El dia vint-i-dos de febrer, però, va passar quelcom bastant greu. Resulta que la Jessica i la Rebeca, segons l'Ana dues de les internes preferides de la Sílvia Serra, en aquell moment directora de Wad Ras, van dissenyar tota una trampa en la qual la Claudia acabaria caient a causa de la seva innocència. Aquell dia, ambdues recluses van regalar-li a la Claudia un ós de peluix. La Claudia era molt infantil, la qual cosa era evident tenint en compte que a la presó mirava Shin - Chan. En donar-li, ella va acceptar l'obsequi, sense saber que aquella joguina que tan inofensiva semblava en realitat estava plena de droga. La Cristina, una interna i també una amiga de la Claudia que tenia més experiència que ella tractant amb altres recluses, va adonar-se de seguida d'aquell engany, en part perquè les internes es van delatar quan van començar a riure. Doncs, la Cristina li va dir que s'havia de desfer d'aquell ós de la manera que fos. No obstant, la Claudia no va ser a temps de fer-ho, ja que el xafardeig ja havia arribat als funcionaris. Aquella mateixa nit, la Claudia va trucar a l'Ana i li va explicar que li havien posat una sanció per un tema de drogues, del qual ella no en tenia res a veure. De fet, la Claudia mai havia consumit ni venut drogues, més enllà de la maria, que utilitzava a mode de medicina quan sentia ansietat. Fumar l'ajudava a controlar el trastorn límit de la personalitat, sobretot en les èpoques en què estava més inestable. L'Ana, preocupada, va trucar a la Teresa, subdirectora del centre penitenciari, per traslladar-li la seva inquietud. Ella va respondre-li que en no sabia res d'aquell episodi.

L'Ana el que no entén és, per una part, com pot ser que un càrrec tan important no tingui coneixement d'aquest tipus de situacions i, per altra banda, que ningú denunciés la Claudia per traficar amb drogues, sent aquest un dels delictes més greus de la presó. El procés habitual en l'àmbit legal quan es dona una circumstància com aquesta és que l'intern o la interna hagi d'afrontar-se a un judici.

– No lo entiendo, Ana. ¿Por qué Claudia solo fue sancionada?
– Porque mi hija era inocente y ellos lo sabían. Este es el modus operandi que siguen cuando quieren cargarse a alguien.

El cinc de març també va ser un dia determinant. Era un dilluns, la Claudia estava a la seva cel·la, la número dos. A la del costat hi havia la Cristina, la seva amiga. Les dues compartien tabac i, per aquest motiu, la Cristina va demanar-li a la Claudia que si li podia portar un cigarro. Quan la Claudia es disposava a sortir de l'habitació per entrar a la del costat, es va trobar de cara amb el funcionari:

– ¿Dónde vas?
– A darle tabaco.

A continuació, ell li va negar l'entrada a l'altra cel·la i, quan la Claudia, que no entenia el motiu pel qual ell li estava prohibint visitar la seva amiga, s'estava començant a posar nerviosa, el funcionari va agafar la porta i la va empènyer contra ella, amb força i agressivitat. La Claudia, indignada i moguda per la seva tossudesa, va decidir no fer-li cas i es va resistir a sortir del mig, tal com ell li estava ordenant. Va ser llavors quan ell, de manera impulsiva, li va donar un cop de puny a la cara. La Claudia va començar a cridar i la Cristina, des de l'altra costat de la paret, va sentir-ho tot.

El mateix dia, la Claudia va trucar a la seva mare i li va explicar el nou episodi que el funcionari havia protagonitzat. L'Ana ja feia temps que estava amoïnada perquè les discussions amb aquest home s'estaven tornant quelcom habitual. Dia sí i dia també la Claudia tenia alguna història per explicar que l'involucrava a ell. Aquella situació,

però, havia creuat uns límits, ja que fins aquell moment el funcionari encara no havia exercit violència física de manera tan descarada cap a la Claudia. L'endemà, que era un dimarts, la Claudia va tornar a trucar a la seva mare, dient-li, a mode d'advertència, que si passava quelcom tingués en compte que era per culpa d'aquest funcionari.

L'Ana, al llarg d'aquests anys, no només ha estat lluitant per fer justícia, denunciant que la mort de la seva nena respon a un règim abusiu propi del sistema penitenciari, sinó que també ha estat realitzant una feina exhaustiva d'investigació amb la finalitat de recopilar proves que demostrin la seva teoria. Una de les coses que ha pogut descobrir és que el mateix funcionari que assegura que li va treure la vida a la seva filla ja va estar denunciat per abusos quan treballava a La Modelo. Una altra de les coses que l'Ana assegura és que ell, juntament amb un altre treballador, acostumaven a utilitzar plaques falses per tal que no els poguessin identificar.

El dimecres, dos dies després de la pallissa, la subdirectora de la presó va veure l'hematoma que la Claudia duia a l'ull. Preocupada, la Teresa va preguntar-li que com se l'havia fet i, quan la Claudia va explicar-li quina era la causa, ella li va recomanar que anés a infermeria i que denunciés allà els fets.

Actualment, l'Ana culpa la Teresa d'haver col·laborat indirectament en l'assassinat de la seva filla, ja que creu que si realment tenia la voluntat d'ajudar-la, era ella la qui hauria d'haver denunciat els fets per protegir-la, en lloc de deixar-la sola i desemparada davant la possible reacció del funcionari a l'assabentar-se de la denúncia.

D'aquesta manera, i seguint les indicacions de la subdirectora, la Claudia va dirigir-se a infermeria per denunciar el cop de puny que havia rebut feia un parell de dies. Una de les infermeres, la Montse, va encarregar-se de redactar-li l'informe que descrivia el que havia passat.

El dijous la Claudia va trucar a l'Ana, una altra vegada. En aquest cas va ser per

donar-li la notícia que li havien concedit un vis-a-vis. L'Ana no ho va entendre, ja que la seva filla portava acumulades un total de trenta-dues sancions i, per tant, pensava que no tenia cap mena de sentit que la beneficiessin oferint-li la possibilitat de veure a qui ella desitgés. En tot cas, lògicament, va sentir molta felicitat, ja que per fi podria veure la seva petita sense que hi hagués un vindre pel mig.

El divendres va ser la Marie France la qui va tenir l'oportunitat de veure la Claudia. En la trobada, la psicòloga va voler recomanar-li que tragués la denúncia, ja que mantenir-la podia ser perillós. Quan va tornar a casa, la Marie France va traslladar-li a l'Ana les sensacions que la Claudia li havia transmès. Entre altres coses, li va remarcar que la va veure desconnectada. També li va donar importància al fet que duia les ungles mal pintades i un maquillatge poc elaborat quan la Claudia, a més de ser excessivament acurada amb les qüestions estètiques, s'hi dedicava professionalment.

L'informe que la Marie France va redactar posteriorment a la mort de la Claudia deia el següent: "En l'última visita realitzada el divendres nou de març de 2018, vaig observar en la Claudia una lentitud motriu que era més apreciable en la parla. Tenint en compte la cura habitual de la seva imatge, sorprenia la deixadesa amb la qual s'havia pintat les ungles, ja que portava una part de tots els dits tacats amb la laca d'ungles. En preguntar-li sobre el seu estat, em va referir no ser conscient de la seva lentitud. També vaig observar que tenia sota l'ull esquerre una resta blavosa que semblava un hematoma. Malgrat que estava menys productiva verbalment, vàrem reprendre el tema de dies anteriors, en què molt motivada va parlar-me dels seus estudis d'estètica, com també de la visita que ben aviat rebria d'una àvia materna a la qual no veia des de feia anys i amb la qual ja tenia pensades algunes activitats per compartir amb ella".

L'endemà, dissabte, era el dia en què a la Claudia li havien atorgat el vis-a-vis amb la seva mare. Així doncs, l'Ana, contenta de poder veure-la, va arribar a Wad Ras amb molta il·lusió. L'Ana va aprofitar la visita per portar-li algunes coses a la seva filla. Quan la va veure, però, va quedar impactada, ja que per molt que fos conscient

que la Claudia duria un hematoma a la cara, tal com ella mateixa li havia explicat dies anteriors, les restes del blau van causar-li certa impressió. A banda d'això, va notar que anava massa medicada. Aquell dia l'Ana va subjectar la seva filla durant una estona com si fos un nadó, sense saber que seria l'última vegada que l'abraçaria.

El diumenge onze de març l'Ana va tornar a anar a Wad Ras. En aquest cas, però, per veure la seva filla a través d'un vidre que les separava i sense cap mena d'intimitat, a diferència del dia anterior. La Claudia li va dir a la seva mare que estava millor. També li va mencionar que el dia dotze era l'aniversari de la Cristina, la seva amiga, i que volia fer-li un regal, ja que a part d'estimar-se-la molt, l'estava ajudant a afrontar els problemes que tenia amb aquell funcionari. A petició de la seva filla, l'Ana li va prometre que li compraria alguna cosa i que la pròxima vegada que es veiessin li portaria i així ella li podria donar a la seva amiga peruana. Aquell dia, per molt que la Claudia insistís en què es trobava millor, l'Ana va notar-li certa por en la mirada. Després de mantenir una llarga conversa, finalment l'Ana va aconseguir treure-li la informació que cercava. Resulta que la Claudia havia escoltat una conversa entre dos funcionaris. Un d'ells, efectivament, era el qui li havia provocat l'hematoma dies enrere. Sense saber exactament què s'havien dit, la Claudia tenia un mal pressentiment, ja que aquells dos treballadors li generaven molt poca confiança. L'Ana li va dir a la Claudia que no tenia per què preocupar-se, ja que durant les nits dormia acompanyada i que, per tant, era impossible que li fessin mal. Després li va indicar també que passés de la Jessica, la interna que abusava d'ella, i que fes la seva.

Aquell mateix dia, un dels funcionaris va trobar-se el cos sense vida de la Claudia.

Capítol V

L'amistat amb la Rosa Peral

"Hola Rosa, neni. Lo primero que quería decirte es que siento haber tardado tanto en escribirte, sé que no tiene perdón, pero como ya sabes, aquí hablan mucho y dicen que están leyendo nuestras cartas y eso no me gusta porque tenemos derecho a la privacidad. Créeme que te extraño mucho y pienso en ti y en como lo pasas y no me gusta nada. Todo esto es una injusticia. Nada de lo que dicen es verdad, sino que se debe a los celos de la Jennifer y a que todas las demás le siguieron el juego. Me pareció una tontería, no entiendo que no comprendan que no te gusten las mujeres y simplemente por ello putearte. Sé que eres inocente, lo sé, mi mente y mi corazón me lo dicen. Hasta mi madre te tiene en oración. He tenido miedo de escribirte porque no quiero cagarla. Me gustaría que supieses que estoy de tu lado. No me creo nada. Escuché con dos compañeras más mientras estábamos en las escaleras del gimnasio medio escondidas que todo lo que habían dicho era mentira, que solo querían hacerte daño. Sobretodo quiero que sepas que yo estoy dispuesta a ser tu testigo. No dejaré que te hundan y te juzguen injustamente. Cuenta conmigo, estoy aquí para todo. Si algún día saliera de Wad Ras me gustaría seguir en contacto contigo. Eres muy buena chica y tienes un gran corazón. Desde que te fuiste he dejado de ir al gimnasio, sin ti ya no es lo mismo, además no sé que hacer. Espero que me perdones por tardar, y que me contestes para saber de ti. Hasta hoy no he tenido los ovarios necesarios para esto, pero ya se acabó el miedo. Tú eres mi amiga y nada va a impedir que te escriba. Eres un solete de mujer y no te mereces nada de esto. Te quiero y te extraño mucho. PD: di todo a las chicas, no sé qué hicieron luego, pero lo hice. ¡Tú puedes! Te escribo en verde color de la esperanza, que es lo que no debemos perder. Creo y confio en ti".

La Claudia i la Rosa es van conèixer a Wad Ras, on van construir una forta amistat. Tot va començar a les instal·lacions del gimnàs. La Rosa estava en molt bona forma i, com que també hi entenia, ajudava a la Claudia amb els exercicis i li feia d'entrenadora. Amb el temps, la Rosa va acabar exercint una mica la funció de mare per a la Claudia: l'aconsellava, la cuidava i l'auxiliava amb tot el que podia.

“¡Hola, bonica! ¿Cómo me voy a enfadar? Recibí tu carta la semana pasada, pero como estaba de exámenes, no tuve tiempo de contestarte. Sabes el dicho de “nunca es tarde si la dicha es buena”, así que cualquier palabra buena, con intenciones de hacer lo correcto, es siempre bienvenida. ¿Cómo estás de lo tuyo? ¿Hay alguna novedad en tu caso? ¿Sigues viendo a Patricia, la psicóloga? Si es así, dale recuerdos de mi parte, me acuerdo muchas veces de ella y la echo de menos. Yo como siempre, manteniendo las distancias con todo el mundo, desconfío hasta de mi sombra, y aunque parezca borde no dejo que nadie se acerque a mí, ni que entren en mi habitación. Solo espero que toda esta tormenta horrible pare de una vez por todas, porque esto es inhumano para cualquier persona. Intento ser positiva, pero cada día tengo menos fuerzas, porque veo que a la gente que miente y hace mal las cosas, les hacen más caso. No veo justicia en ningún lado, por no hablar de sensatez y coherencia. Parece que el mundo va al revés, donde los malos son premiados y los buenos castigados. Te mando mucha energía positiva, ya sabes que mi filosofía es, fue, y será siempre confiar en el karma. ¡Muchos besos! Espero saber de ti. PD: No hace falta que te diga, ya lo sabes, que no desees nunca ningún mal a nadie, confío que a todos lo que desean un mal, el karma les devolverá lo mismo que piden para los demás”.

Al principi de la seva estada a Wad Ras, la Rosa tenia un bon comportament i, com a resultat de la seva conducta exemplar, disposava de punts positius. Hi havia dues internes, l’Ánguli i la Jennifer, a les quals ella considerava amigues dins la presó. Amb el transcurs del temps, però, aquestes dues van demostrar que la relació d’amistat que la Rosa pensava que mantenia amb elles no només era falsa, sinó que també era producte de certs interessos.

L’Ana afirma que elles eren dues de les recluses que controlaven la màfia de la droga al centre penitenciari de dones barceloní. També exposa que el que motivava les actuacions d’ambdues preses eren els beneficis penitenciaris. Segons ella, tant l’Ánguli com la Jennifer estaven dissenyant un complot contra la Rosa. A més, l’Ana denuncia que aquesta trama l’estaven organitzant a partir de les indicacions de la

Silvia Serra, exdirectora del centre, qui es veu que no tenia molt bona relació amb l'agent de la Guàrdia Urbana. Cal destacar que la Jennifer havia expressat la seva voluntat de mantenir relacions sexuals amb la Rosa i, com que ella l'havia rebutjat, atès que no se sentia atreta per les dones, la reclusa tenia ganes de venjar-se.

Finalment, la Rosa va ser traslladada a Can Brians, amb l'argument que les tensions entre ella i un grup concret d'internes s'estaven agreujant. Un dia, la Claudia, tal com explica a la carta, va escoltar una conversa entre l'Ánguli i la Jennifer. Segons la Claudia, en aquell diàleg les dues estaven acordant que denunciarien que la Rosa els hi havia explicat feia temps en confiança que havia estat ella l'assassina del seu xicot, Pedro Rodríguez, i que, per altra banda, també hauria negociat amb un sicari la mort de Rubén Carbó, mosso d'esquadra i exmarit de la Rosa, a canvi de trenta mil euros.

Segons l'Ana, l'objectiu de les dues preses, que seguien les instruccions de la directiva del centre, era obtenir una reducció de les seves condemnes.

La Claudia, preocupada perquè aquell complot pogués perjudicar la seva gran amiga, va explicar-li a l'Ana i al seu marit en una visita tot el que havia escoltat. Aquell dia estava molt alterada. L'Ana li va dir que en cap cas havia de denunciar aquells fets, ja que l'acabarien desfavorint a ella d'alguna manera. De fet, també li va comentar que si volia enviar-li alguna carta a la seva amiga ho havia de fer un cop estigués fora de la presó. No obstant, la Claudia no va fer gaire cas a les recomanacions de la seva mare, ja que al cap d'un temps va acabar posant-se en contacte amb la Rosa. Per aquesta raó la Claudia li demanava perdó a la Rosa en el seu escrit, perquè havia trigat bastant de temps en enviar-li.

La Claudia tampoc va fer-li cas a l'Ana amb el tema de denunciar la conversa que havia sentit, ja que va comunicar-li personalment a la directora que existia una trama per desacreditar la Rosa. La Silvia va limitar-se a preguntar-li a la Claudia si tenia contacte amb l'agent de la Guàrdia Urbana.

Segons l'Ana, a partir d'aquell moment, la direcció del centre penitenciari va començar a requisar les cartes que s'enviaven les dues amigues per tal de llegir les anècdotes que s'explicaven. Però aquesta no va ser l'única conseqüència negativa que va repercutir-la, sinó que també va tenir a veure amb l'increment pel que fa a les sancions i càstigs que rebia.

Així doncs, per molt que la Claudia intentés fer tot el que estava en les seves mans per impedir que les recluses declaressin en contra de la Rosa, finalment aquestes van poder intervenir en el judici. L'Ánguli, que tenia una condemna d'una dècada de presó per haver cremat una casa, va acabar sortint en llibertat al cap de quinze dies d'haver declarat quan només n'havien passat tres des del seu ingrés.

Per aquests motius l'Ana afirma amb contundència que la mort de la seva filla és una conseqüència directa de l'amistat que mantenia amb l'agent de la Guàrdia Urbana i, en concret, de la seva voluntat a l'hora de declarar, per una banda, a favor de la seva íntima amiga i, per altra, en contra de la directora i de les dues recluses que, segons ella, havien organitzat un complot per enfonsar-la.

Capítol VI

La mort de la Claudia

Estirada al llit boca amunt, ocultada amb un llençol, coberta amb una bossa de plàstic transparent que li tapava completament la cara i amb una peça de roba col·locada al voltant del coll. Inconscient, amb els llavis blavosos i amb restes de vòmits a la cara i a la boca. Al costat, damunt de la seva tauleta, una Bíblia i un parell de folis en blanc. Aquestes van ser les circumstàncies en què la Claudia va aparèixer morta el diumenge onze de març del 2018 a les nou i quaranta-cinc minuts de la nit.

Després d'acomiadar-se de la seva mare, la Claudia va abandonar la sala del centre en la qual es trobaven les recluses amb les persones que les anaven a visitar i va seguir fent les coses que acostumava a fer en el seu dia a dia a la presó. Aquella tarda de diumenge, en concret, se sentia més cansada del normal. Per aquesta raó, va decidir quedar-se a la seva habitació descansant. Durant una estona, va aconseguir dormir una miqueta. Cap allà a les set, la Carmesina, una de les seves amigues, la va anar a veure a la seva cel·la i li va preguntar que perquè no sortia al pati amb les altres. La Claudia li va respondre que s'estava fent un piercing. Quan va arribar l'hora de sopar, la Claudia va dirigir-se cap al menjador, tot i que allà no va menjar absolutament res. En acabar-se el torn, l'Ester, una funcionària, se la va endur a la cel·la, on van mantenir una breu conversació. La treballadora, tot i estar sorpresa perquè a diferència dels altres dies, la Claudia no va tastar cap aliment, no va notar cap cosa estranya en ella. Cada nit, abans d'anar-se'n a dormir, la Claudia havia de passar per infermeria, on l'Èrica, una de les auxiliars, li donava la seva dosi diària de medicament, al qual la Claudia no hi tenia accés, lògicament. Així doncs, una vegada l'auxiliar va comprovar que la Claudia no havia llençat la pastilla, va deixar que tornés a la seva cel·la. Un cop va arribar, la Claudia es va estirar i, quan ja estava a punt d'adormir-se, va rebre la visita inesperada de l'Estefania, amb qui mantenia una relació sentimental que anava més enllà d'una amistat. La noia li va dir que estigués tranquil·la, ja que sabia que la Claudia no es trobava en el seu millor

moment, i que l'endemà ja seria un altre dia. Al cap d'una estona, cap allà a les nou, l'Estefania va intentar tornar a entrar però, en aquest cas, per agafar tabac. Fora, però, es va trobar amb el funcionari, qui li va dir que ja no podia entrar. L'Estefania, tot i que no ho va entendre, ja que la porta estava mig oberta, va fer-li cas i va marxar desconfiada. En part, va reaccionar d'aquesta manera perquè el funcionari la va amenaçar dient-li que li trauria el permís que tenia per passar un dia fora del centre. A continuació, el treballador es va dirigir fins a l'habitació de les companyes que dormien amb la Claudia cada nit i els hi va comentar que aquella nit no havien de fer-ho. Va ser el dijous anterior quan el Dr. Jordi Mondragón, psiquiatre de Wad Ras, va ordenar que, tal com el protocol ho determinava, la Claudia hauria de dormir acompanyada fins a nou avís com a conseqüència de l'estat psicològic en el qual es trobava.

L'Ana assegura que la seva filla era molt intel·ligent, per la qual cosa va voler traslladar-li al professional el seu malestar mental dies abans de morir, amb la finalitat que ell, seguint el protocol del centre, determinés que ja no podia dormir sola. I és que la Claudia, quan ho va fer, ja havia patit la pallissa per part del funcionari i sabia que, d'alguna manera, la denúncia que havia imposat a infermeria l'acabaria perjudicant.

No fa gaire temps, l'Ana em va enviar un dia un missatge de veu que durava uns vint minuts, aproximadament. Es tractava d'una conversa telefònica que ella mateixa havia enregistrat, sense demanar permís prèviament, entre ella i el psiquiatre del centre penitenciari, Jordi Mondragón. Tan bon punt el doctor va despenjar el telèfon, l'Ana va començar a exposar-li la injustícia que sentia que estava vivint amb la mort de la seva filla i, ell, després d'esperar uns segons abans de contestar, va interrompre-la preguntant-li que com es deia.

– ¿Cuál es tu nombre?
– Soy Ana, la madre de Claudia, tú sabes quién soy, ya me conoces.

A continuació, el doctor li va voler traslladar a l'Ana l'estima que li tenia a la seva filla.

També li va comentar que, des que a ella l'havien traslladat a l'altre pavelló, ell ja no hi tenia tant de contacte. Després d'explicar-li a la mare que els dos havien avançat bastant durant la seva estada a la presó i que ell l'havia ajudat a gestionar el trastorn límit de la personalitat, ella li va preguntar que si podia comptar amb ell en cas que es reobrís el cas i es realitzés un judici per determinar la vertadera causa de la seva mort. La resposta que li va donar va causar que immediatament l'Ana es posés a plorar d'emoció. L'Ana denuncia que el dia en què la Claudia va aparèixer morta havia de dormir acompanyada i, tenint en compte que el psiquiatre no estava al centre aquell dia i no podia signar de cap manera l'alta mèdica, era impossible que el funcionari disposés d'ordres d'un superior per a poder prohibir a les auxiliars que dormissin amb la Claudia.

– *Pienso* mucho en tu hija. Yo estaba de vacaciones ese fin de semana. No sé qué pasó, pero cuando volví me extrañó que no se hablara de la muerte de tu hija. En la cárcel, cuando hay una muerte por sobredosis o suicidio se habla, y con Claudia hubo un silencio absoluto.

– ¿Pero Jordi, usted firmo o no esa alta sin ver a mi hija?
– No.

Després que el funcionari ordenés a les auxiliars que l'acompanyaven durant la nit que no ho fessin aquell diumenge, ningú va notar res estrany. Tot semblava estar en ordre: la majoria de les recluses ja havien acabat de sopar i es trobaven dins de les seves cel·les. Cap allà a les deu menys quart, com cada dia, els funcionaris del centre van procedir al recompte ordinari de la població interna. En obrir la cel·la número 2, que ocupava en solitari la Claudia, van observar que aquesta no responia. Un cop dins de l'habitació, van comprovar que, efectivament, el motiu pel qual no contestava era que ja estava morta. Concretament, la sorpresa se la van endur en el moment en què van treure-li de sobre el llençol que li cobria tot el cos i van poder descobrir la bossa de plàstic que li havia causat l'asfíxia. Immediatament, li van retirar la bossa i van intentar reanimar-la amb un boca a boca, a la vegada que avisaven als serveis mèdics. Malgrat aquests intents i els dels serveis mèdics i del

personal del SEM 112 una vegada ja havien arribat, només es va poder certificar la mort de la interna.

Aquella nit, l'Ana va dormir tranquil·la, esperant que arribés l'endemà per poder trucar a la seva filla, com cada matí. Quan ja s'havia llevat, va sentir com algú trucava el timbre de casa seva. Va ser en el moment en què va obrir la porta i va veure que eren els Mossos els qui es trobaven davant d'ella quan va sentir que alguna cosa no anava bé.

– Su hija se ha suicidado.

L'autòpsia oficial va determinar que, en el moment de la seva mort, la Claudia disposava dins l'organisme d'una concentració de venlafaxina, el medicament que el centre penitenciari li subministrava a diari, que duplicava els valors terapèutics de la seva prescripció.

L'Ana, que des d'un principi ha tingut clar que la mort de la seva filla en cap cas era el resultat d'un acte suïcida, ha anat contractant diversos serveis al llarg d'aquest procés judicial amb la finalitat d'aconseguir proves que demostressin la seva teoria. Així doncs, una de les primeres accions que va dur a terme va ser la demanda de dos informes pericials a dues empreses diferents. Un informe pericial és un dictamen que realitza un professional especialitzat en psicologia forense i que es requereix amb l'objectiu de determinar la millor resolució. Així doncs, després de facilitar als professionals en els quals va confiar el conjunt de dades i la informació necessària perquè aquests poguessin realitzar els seus informes, les conclusions que aquests van extreure segueixen la mateixa línia. L'informe que va redactar el Dr. Alexis Benatti, metge argentí i soci de l'Associació de Toxicologia d'Argentina, determina que, basant-se en la bibliografia científica i en la seva experiència professional, la dosi de medicament que la Claudia presentava hauria d'haver suposat que aquesta, hores abans presentés una sèrie de símptomes d'intoxicació. Per altra banda, l'informe mèdic-pericial realitzat pel Dr. Daniel Sanroque i la Dra. Melina Chiacchiarini determina el mateix que l'anterior: que la Claudia no hauria pogut

suïcidar-se tenint en compte el seu estat de sobredosi. A més, en aquest també es posa de manifest el fet que l'autòpsia realitzada no complia els requisits necessaris per a considerar-se vàlida, atès que la va dur a terme un sol especialista, i sense cap mena de protocol, tractant-se d'una mort violenta en custodia.

Partint d'aquests dos estudis i de les seves pròpies consideracions, l'Ana considera que la investigació duta a terme per la Generalitat de Catalunya està plena d'incògnites sense resoldre i de contradiccions que demostren que la seva filla Claudia no va treure's la vida. Per començar, l'Ana assegura que, tenint en compte el seu estat d'intoxicació, era impossible que poc temps abans de suïcidar-se s'estigués foradant l'orella. El que tampoc comprèn és que cap funcionari s'adonés que anava drogada: ni ho va advertir cap treballador al menjador mentre sopaven, ni ho va notar la funcionària quan la va acompanyar a la cel·la i, posteriorment, va mantenir una conversa amb ella. A banda d'això, el que més incertesa li genera a l'Ana és el fet que la seva filla no tenia accés a cap medicament, ja que aquest era controlat i subministrat per les infermeres.

Llegint les consideracions i els fets que constatava l'informe realitzat pel Departament de Justícia em va cridar l'atenció el fet que tots els funcionaris de Wad Ras que havien hagut de declarar el dia dinou d'abril de 2018 per petició de la instructora exposaven l'absència de manifestacions autolítiques per part de la Claudia tant el mateix dia com dies abans de la seva mort. Funcionari amb NIP 2076 (GSI) qui va fer el recompte la nit de l'onze de març: "no va donar signes que es podia treure la vida".

L'endemà, l'Ana va anar a recollir les pertinences de la Claudia al centre penitenciari de dones. El dijous es va acomiadar de la seva filla al tanatori i el divendres la va enterrar. El dilluns l'Ana ja estava analitzant tots els elements que tenia al seu abast (les cartes, dibuixos, la roba, les converses que havien mantingut, etc.) amb la finalitat de trobar una resposta que l'ajudés a entendre què havia passat. Amb el transcurs del temps, ja que al principi es trobava en un estat de xoc, es va adonar que la mort de la seva filla manifestava múltiples incògnites i que, aquestes, no

només no serien resoltes per la justícia, sinó que a més, compartien diverses semblances amb altres casos de suïcidis o morts a les presons catalanes. Amb el temps, la direcció de Wad Ras va traslladar a algunes amigues de la Claudia a altres presons com, per exemple, al Centre Penitenciari de Ponent.

Així doncs, es va determinar que s'arxivaria tota la informació sobre el cas de la mort de la Claudia, a conseqüència de no haver-se trobat indicis de responsabilitat disciplinària ni de criminalitat en el lloc dels fets. No es va descartar, però, el fet que es pugui reobrir en un futur en cas que el jutjat d'instrucció aprecii l'existència de nous fets que puguin fer variar la resolució.

Malgrat que aquesta resolució s'allunyi per complert de les seves expectatives, l'Ana no deixarà de lluitar, com moltes altres persones que exposen les barbaritats que es duen a terme dins dels centres penitenciaris, per denunciar que un assassí disfressat de funcionari va matar la Claudia l'onze de març del 2018 a Wad Ras. Ara bé, per molt que finalment aconsegueixi fer justícia, ningú podrà retornar-li la vida a la seva filla.